

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1.—, lanskoletne 2.—; mesečna naročnina Din 20.—, za tujino 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68. Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60. V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. šek. rač. Ljubljana 15 621.

Št. 109

Ljubljana, sreda, dne 13. maja 1931

Leto II.

Novo revolucionarno gibanje v Argentini

Argentinski predsednik Uriburu

New York, 12. maja. AA. V tujakajšnjih finančnih krogih, ki so zainteresirani v Argentini, povzročajo vesti o tamošnjem političnem položaju velike skrbi.

Protivladno gibanje se tamkaj zelo širi. Tujakajšnji krogi menijo, da bo moral general Uriburu odstopiti ali pa sprejeti borbo proti revoluciji. Vest, da je argentinska vlada razpisala za mesec november splošne volitve, je vzbudila v tujakajšnjih političnih krogih utis, da bo skušal sedanji predsednik Uriburu preprečiti protirevolucijo, ki mu grozi, odkar je zasedel predsedniško mesto. Ako bi Uriburu proglasil diktaturo, bi to dovedlo prav gotovo do krvavih borb, ker sedanja vlada ne uživa pri mornarici in armadi preveč simpatij.

Obisk poljskega poslanika v Zagrebu

Zagreb, 12. maja. k. Poslanik poljske republike na našem dvoru dr. Václav Babinski je dopotoval iz Beograda v Zagreb, da napravi tu službene posete zastopnikom oblasti in da prisotuje proslavi poljskega narodnega praznika. Dopoldne je poslanik dr. Babinski v spremstvu poljskega generalnega konzula dr. Lazarskega posetil bana Savske banovine dr. Perovića, komandanta armije generala Marića, nadškofa dr. Bauerja in mestnega župana dr. Srkulja. V prostorih poljskega generalnega konzulata v Havlikovi ulici je poslanik sprejel urednika »Novosti« in mu dal izjavo o namenu svojega potovanja v Zagreb kakor tudi o potrebi tesnejšega gospodarskega sodelovanja Poljske z Jugoslavijo. Carinska zveza med Nemčijo in Avstrijo predstavlja nevarnost za obe naši državi. Zato je potrebno med njima tesnejše sodelovanje.

Spor med Vatikanom in Litvo

Rim, 12. maja. AA. Vlada Litve je odpoklicala svojega poslanika pri Vatikanu dr. Sanlysa, Sodijo, da bo Vatikan odgovoril s podobnim ukrepom in da bo odpoklicala svojega apostolskega nuncija v Litvi.

Odnošaji med Avstrijo, Madjarsko in Italijo

Rim, 12. maja. AA. Avstrijski generalni ravnatelj za trgovino dr. Schuller je odpotoval na Dunaj. Po dolgih pogajanjih se je sporazumel z italijanskimi strokovnjaki o pospešitvi trgovinskih odnošajev med Italijo, Avstrijo in Madjarsko s pomočjo tranzitnih in transportnih olajšav.

Grčija in nemško-avstrijska unija

Atene, 12. maja. AA. Predsednik vlade Venizelos je sklical za četrtek 14. t. m. sejo velikega odbora za zunanje zadeve, ki naj sklepa o stališču Grčije na zasedanju v Zenevi, ko pride v debato avstrijsko - nemška carinska zveza in evropska unija.

Angleška zunanja trgovina v aprilu

London, 12. maja. AA. Po podatkih trgovinskega ministrstva je znašal uvoz meseca aprila 70.020.000 funtov sterlingov. Padel je napram prejšnjemu mesecu za 644.000 funtov sterlingov. Izvoz je znašal 32.482.000 funtov sterlingov. Zmanjšal se je v primeru s prejšnjim mesecem za 1.506.000 funtov sterlingov.

Vprašanje zasedbe madjarskega prestola ni še aktualno

Budimpešta, 12. maja. n. V zadnjem času se v tujem tisku zopet širijo vesti o zasedbi madjarskega prestola. Zato so sedaj izdali poluradno poročilo, da vprašanje madjarskega kralja še vedno ni aktualno. Predsednik vlade grof Bethlen je pred kratkim izjavil, da bo to vprašanje rešil madjarski parlament takrat, ko bo Madjarska zunanje-politično popolnoma nezavisna. Dokler diplomacija ne bo pripravila terena, vprašanja o zasedbi madjarskega prestola tudi madjarski parlament ne more rešiti.

Jugoslavija na najboljši poti h konsolidaciji

»Prager Presse« o zadnjih notranje-političnih uspehih naše vlade - Konsekventne linije v vsem njenem delovanju - Pesimizem ni na mestu

Praga, 12. maja. v. Pod naslovom »Napredujoča konsolidacija« je tujakajšnji list »Prager Presse« objavil na uvodnem mestu dopis iz Beograda o notranje-političnih uspehih, ki jih je sedanja vlada v Jugoslaviji dosegla v zadnjem času.

Člankar navaja med temi notranje-političnimi uspehi kraljevske vlade zborovanje kmetov iz Šumadije v Veliki Plani, na katerem se je vse poljedelstvo Šumadije z navdušenjem poklonilo kralju in se izreklo za sedanjo vlado. Nič manj važna ni izjava o svoji lojalnosti, pravi dalje člankar, ki so jo pred kratkim objavili voditelji bivše samostojne demokratske stranke. Med temi manifestacijami pa je vsekakor zelo pomembna manifestacija madjarske manjšine v Jugoslaviji. Dr. Szanto, organizator jugoslovanskih Madjarov, je na nekem zborovanju med drugim dejal:

»S takim svojim postopanjem dokazujejo madjarske narodne manjšine, da so svojo usodo tesno zvezale z usodo svoje jugoslo-

vanske domovine, da prav dobro vedo, da ne morejo ničesar več pričakovati z one strani meja, da se zavedajo, da zavisi od napredka in konsolidacije Jugoslavije tudi njihova boljša in srečnejša bodočnost.«

Pa tudi v Hrvatski so pričeli nekdanji sotrudniki pokojnega Radića zbirati zdrave kmetijske elemente za novo gibanje in kočno se je organizirala tudi jugoslovansko misleča mladina v južni Srbiji.

Posebno značilno pa je pri vsem tem, pravi člankar, da se današnji režim v Jugoslaviji po teh izrazih zaupanja ne da zavesti v brezdelje in da še vse bolj ekspeditivno opravlja državne posle. Med temi je treba omeniti novi državni proračun za leto 1931-32 in uradniški zakon.

Novi proračun se le malo razlikuje od lanskega, ker sloni na isti politiki in se letošnje gospodarske zahteve države ne razlikujejo mnogo od lanskih. Člankar v svojih nadaljnjih vrsticah podaja in razlaga važnejše podatke o proračunu samem. O

uradniškem zakonu pa pravi med drugim: »Znano je, da so v drugih državah spriči padanja cen življenskih potrebščin znižali dohodke državnih uradnikov. Jugoslovanska vlada ni krenila po tej poti, marveč je z novim uradniškim zakonom določila, da uradniki, ki si pridobijo pravico do povznanja plač, prejmejo povišane plače šele leto dni nato.«

Finančno ministrstvo je postavilo temelj zemljiškega davka, določilo trošarino, olajšalo uvoz raznih poljedelstvu potrebnih proizvodov in sedaj skuša v zvezi z ostalimi evropskimi agrarnimi državami in s primernimi carinskimi ukrepi pomagati jugoslovanskemu kmetu pri prodaji žita v inozemstvu. Člankar zaključuje:

»Ker se v vsem delovanju jugoslovanske vlade odraža konsekventna linija, pesimizem ni na mestu, čeprav vlada tudi v Jugoslaviji gospodarska kriza, ki pa je le del svetovne krize. In ni dvoma, da je Jugoslavija na najboljši poti h konsolidaciji.

Francija dobi danes novega predsednika

Trije kandidati - Briand pojde v Ženevo tudi kot predsednik - Kako se vršijo predsedniške volitve

Pariz, 12. maja. d. Včerajšnji dan je prinesel razčiščenje situacije glede kandidatov za volitev francoskega predsednika republike. Poleg predsednika senata Doumerga in zunanjega ministra Brianda je zvečer oficijelno prijavil svojo kandidaturu tudi bivši kmetijski minister Hennessey. Boj pa se bo bojeval v glavnem med obema prvoimenovanima kandidatom. O izidu volilnega boja se ne da nič določnega prerokovati. Pristaši obeh kandidatov so zelo samozavestni in računajo vsak z zmago svojega kandidata. Nekateri listi, ki stoje blizu Quai d'Orsay-u, pišejo, da bo Briand, če bo izvoljen za predsednika republike, ipak odšel v Ženevo in tam pojasnil razloge, zakaj se je odločil, da sprejme predsedništvo in zapusti Ženevo. Spremljal bo v Ženevo ministrskega predsednika Lavalja in državnega podtajnika v predsedstvu vlade Ponceta. Pri tujih državnikih in diplomatih bo vpeljal Lavalja kot voditelja francoske delegacije pri Društvu narodov. Briand sam pa ne ostane dalj kakor 24 ur v Zenevi, kjer se bo poslovil od svojih tovarišev v evropskem komiteju.

*

Predsednika francoske republike voli po ustavi iz leta 1875. narodna skupščina, ki se imenuje tudi visoka skupščina (la Haute Assemblée). Narodno skupščino tvorita poslanska zbornica in senat. Njen predsednik je vsakokratni predsednik senata. Po zakonu ni določeno mesto, kjer se ima sestati narodna skupščina. Običajno pa se sestane v bivši gledališki dvorani versailleskega dvorca. Narodna skupščina se sestane praviloma vsakih 7 let, izjemoma pa, kadar gre za spremembo ustave. Za časa sedanjega predsednika Gastona Doumerguea se je n. pr. sestala narodna skupščina leta 1926., ko je dal tedanji ministrski predsednik Poincaré odobriti po skupščini fond avtonomne amortizacijske blaginje.

Po tradiciji sklicuje poslance in senatorje k seji narodne skupščine predsednik senata, in sicer z osebnimi dopisi.

Volivci so vsi senatorji in poslanci brez izjeme. Glede izvolitve ni nobenih prepovedi, temveč more biti izvoljen za predsednika vsak poslanec, razen državljanov, ki pripadajo rodbini, ki je nekoč vladala v Franciji. Predsednik more biti tudi drugič izvoljen, vendar je to neobičajno. Takoj po otvoritvi seje se izžreba 36 skrutinatorjev. Volivci se pozivajo po abecednem redu in osebno vlagajo glasovnico v žaro pred predsedniškim stolom. Izvoljen je, kdor je dosegel absolutno večino. Če ni te dosegl noben kandidat, se mora to ponavljati tako dolgo, da se doseže absolutna večina. V resnici so bili skoraj vsi predsedniki izvoljeni takoj v prvem kolu; le v treh slučajih so bile potrebne dvakratne volitve.

Običaj je, da se izvrši glavna skušnja v senatu. To poskusno glasovanje naj omogoči levici — pri čemur je poudariti, da je pojem

levice v tem slučaju znatno širji kakor v navadnem parlamentarnem življenju, da se zedini za poskusnega kandidata. Dostikrat pa je služilo to poskusno glasovanje za protinamene in tako je bil n. pr. Doumergue izvoljen proti designiranemu kandidatu Painlevéju.

V resnici se ne bi smel uporabljati izraz kandidat, ker nihče ne kandidira za predsednika republike, temveč se samo »stavi svojim prijateljem na razpolago«. To vsled tega, ker je predsednik republike po ustavi nad strankami.

Volitev predsednika ni samo dogodek v visoki politiki, temveč tudi čisto pariška zadeva. Za vstopnice na galeriji se bje oster boj. Narodna skupščina se sestaja kmalu po prvi zori. Od zjutraj potuje od Pariza do Versaillesa ves Pariz. Takoj po izvolitvi se vrne novi predsednik v Pariz v Elizejsko palačo. Na potu ga spremlja eskadron republikanske garde.

Sedanji predsednik francoske republike Ga-

ston Doumergue je bil izvoljen v l. 1924. Do tedaj je bil na predsedniškem mestu Millerand, ki je sledil v l. 1920. Poincaré-ju, pod katerim je Francija prestala svetovno vojno in izvajala skupno zavezniški zmago nad Nemčijo in njenimi zavezniki. Millerand torej ni bil predsednik polnih sedem let, temveč le štiri. Kot predsednik je aktivno posegel v notranjo politiko in je bil tudi že zamislil načrt, po katerem naj bi se bila znatno ojačila oblast predsednika republike in vseh izvršilnih oblasti sploh na račun parlamenta. S to svojo politiko je izzval med poslanci velik odpor. Poslanska zbornica je reagirala s tem, da je izglasovala resolucijo, v kateri je izrazila predsedniku republike nezaupnico. Nato je Millerand odstopil in na njegovo mesto je bil izvoljen Gaston Doumergue, ki je dovršil svojo predsedniško dobo normalno in brez incidentov s parlamentom.

Zopet red in mir na Španskem

Vlada gospodarica položaja — Izgredi v notranjosti države zatrti

Madrid, 12. maja. AA. Vlada je popolen gospodar položaja. Obenem je tudi preprečila neredne v notranjosti države. Objavila je, da je v Bilbau in v nekaterih drugih mestih v provinci prišlo do izgredov, ki pa so jih povsod oblasti zatrle. V Madridu samem so med komunistično skupščino aretirali 80 ljudi.

Davi so letala metala na Madrid letake,

ki popisujejo nedeljske in ponedeljske dogodke kot del monarhistov in komunistov, ki bi hoteli upropasti republiko. Dalje je vlada razglasila, da so ogenj v samostanih še pravočasno pogasili, v kolikor pa se to ni moglo zgoditi, je krivda tistih demonstrantov, ki so zamašili cevi gasilcev, ko so prišli na pomoč.

Akcija za rešitev dunajskega »Kreditnega zavoda«

Vlada namerava izdati za 100 milijonov zakladnih bonov v svrhu sanacije zavoda

Dunaj, 12. maja. d. Akcija vlade, da podpre »Kreditni zvod za trgovino in industrijo«, je v finančnih in gospodarskih krogih vzbudila največje presenečenje. Splošno pa izjavljajo, da je z načinom, kakor je vlada odpravila težave banke, odstranjena vsaka nevarnost in vsak vzrok za vznemirjenje. V krogih malih varčevalcev je vest povzročila, da je bil danes ves dan pri glavnem zavodu in pri podružnicah v mestu kakor tudi na deželi velik naval vlagateljev, ki so dvigali svoj denar.

Vodstvo kreditnega zavoda je izjavilo, da je pripravljeno tudi preko normalnih blagajniških ur izplačevati vse zneske.

V parlamentu so bili danes zbrani vsi klubi, da bi zavzeli svoje stališče glede na plenarno sejo parlamenta, ki je sklicana za jutri in na kateri bo vlada zahtevala pooblastilo, da sme izdati za 100 milijonov šilingov zakladnih listov, da podpre kreditni zavod. Upajo, da bo večina narodnega sveta, med drugimi tudi socialna demokratska opozicija, s sprejetjem pooblastilnega zakona dala vladi možnost, da tudi

praktično izvede saniranje Kreditnega zavoda.

Iz Basla sta danes prispela na Dunaj dva višja uradnika banke za mednarodno izravnavo plačil, ki bosta proučila finančni položaj, kakor je nastal s to akcijo za Kreditni zavod.

Holandski novinarji v Beogradu

Beograd, 12. maja. l. Sinoči je bil pri »Srbskem kralju« banket na čast holandskih novinarjev. Poleg gostov so se ga udeležili zastopniki beografskega tiska gg. Ažbi, Petković, holandski konzul in mnogo drugih. Na banketu so se izmenjavale zdravice in dobrodošlice. Dr. Tomić je v kratkih besedah orisal naše trgovinske zveze s Holandsko.

Prva jugoslovanska ladja v Gdinji

Varšava, 12. maja. AA. Jugoslovanska ladja »Kraljevič Tomislav« je prispela v Gdinjo s tovorom 8127 ton riža iz Indokine. To je prva jugoslovanska ladja, ki je tamkaj pristala od ustanovitve luke.

Nov napredek

Komaj je bila z novim posojilom stabilizacija napovedana, že je tudi izšel zakon o stabilizaciji dinarja. S tem je dosežen nov in velik napredek naše države, ki je tem pomembnejši, ker je bil dosežen v času splošne gospodarske krize. V tem je pač naj-silnejši dokaz, na kako granitno trdnih tleh so temelji naše države in kako nujno potreben je bil njen nastanek.

Prav isto pa potrjuje tudi vsa zgodovina mlade Jugoslavije, ki je kljub vsem oviram in zaprekam vedno krepko napredovala in naravnost skokoma, ko je izginila z nje-nega horizonta ona usodna temna točka, ki je tako silno ovirala ves notranji razvoj — ko je padlo pretirano in skoraj le še sebi služuče strankarstvo.

Da se prav vidi ves napredek, ki je bil dosežen v kratkih letih svobode, treba pogledati nazaj, v prve dni naše zedinjene države. Povsodi sicer velikansko navdušenje, toda skoraj povsodi je bilo to navdušenje tudi brez smeri, brez prave vsebine in bolj podobno sentimentalnemu vznemirjenju, ko pa resnemu stremljenju. Državno življenje je bilo v tistih časih še v povojih in povsodi je bilo treba organizacijo državne-ga aparata šele izvesti. Zlasti v prestolnici pa je manjkalo vsega in bila so resorna ministrstva, ki so si morala šele iskati svoje pooblastitve in svoje pisarniške potrebe. Vsa prestolnica pa je bila tedaj še kup razvalin, velik del države upuščen in raz-dejan, prebivalstvo v njem decimirano, država sama pa še brez gotovih mej. A tež-koč še ni bilo konec.

Brez prave priprave smo se našli nakrat v skupnem delu ljudi, ki se niso poznali. Vrh vsega je različna tradicija, različnost v veri in mišljenju še poostri-la težave no-vega stanja. In ne na zadnje je treba ome-niti tudi vso takratno povojno psihozo ljud-stva, ki je kar silila korupcijo na dan, da je postala ta že nadmočna in da ni bilo no-bene stvari dovršiti tako, kakor bi bilo že-leti. Kar je sploh bilo mogoče težav, vseh je bilo takrat treba premagati in že so go-ovorili pesimisti, da se bo zgodil čudež, če se bo to posrečilo.

In vendar se je! Jugoslovanski patrioti-zem je bil vedno živ in vedno delaven in ni bilo težave, ki bi ga mogla preplašiti. Struktura jugoslovanskega narodnega go-spodarstva je bila tako zdrava, da se je morala pričeti obnova vsega našega gospo-darstva. Jugoslovanska kultura pa je imela že od prej toliko neizbrisanih potenc, ki se zaradi tuje nadvlade niso mogle razviti, da je bil tudi jugoslovanski kulturni napre-dek zagotovljen. Povsodi so bile, same te-žave, povsodi so se godile napačne stvari, ali šlo je, ker je moralo iti, ker so bili te-melji na zdravi in trdi podlagi, ker je bilo telo zdravo, mlado in krepko.

Zlahka seveda ni šlo, ali zato tem goto-veje in skoraj je bila Jugoslavija ena tistih redkih novih držav, ki se je rešila iz infla-cije brez tuje pomoči. Nobene tuje kontrole ni bilo treba prenašati Jugoslaviji, da je rešila svojo valuto in vpotavila svoje go-spodarstvo in že takrat je spoznala svet, da je Jugoslavija gospodarsko zdrava tvorba. Še pa je dvomil o njenem zdravem poli-tičnem jedru, ker se je strankarstvo razvi-lo tako bohotno, da je bila državna misel že potisnjena v ozadje. Ali tudi ta napaka je bila odpravljena in po dolgih letih tava-nja in zmot se je vrnila Jugoslavija na edi-no pravo politiko — na jugoslovansko poli-tiko.

In na tej politiki je danes in zato koraka od uspeha do uspeha. Eden največjih uspe-hov pa je bil dosežen prav sedaj s stabili-zacijo dinarja. S tem je za Jugoslavijo za-ključena povojna doba zmot in kolebanja, ki je usekala tako globoke rane. Z zakon-sko stabilizacijo dinarja je oficijelno napo-vedana doba mirnega predvojnega dela in ta napoved drži, ker dejansko traja ta doba že nekaj let. Ali sedaj je tu sigurnost, da se več ne ponovi nekdanja doba kolebanja, sedaj je tu jantstvo, da se je doba splošne stabilizacije res pričela.

Velik napredek je v tem in vsak dan večji bo ta napredek, ker bo avtomatično donašal vedno nove uspehe. Zlasti pa tudi zategadelj, ker bo s stabilizacijo dinarja silno utrjena konsolidacija države morala roditi oni zdravi optimizem, ki je pogoj vsega produktivnega dela.

Iz napredka v napredek, to je zgodovina mlade Jugoslavije, iz velikega napredka v še večji napredek je zgodovina šestojan-arske Jugoslavije. Pravilnost 6. januarja je s tem v praksi dokazana, in sicer pri de-narju, ki je najnatančnejše merilo. S tem pa je tudi že dan kašpot za naprej. Na te-melju jugoslovanske misli dalje, po načelih 6. januarja vsi na složno delo, da bodo vsi doseženi napredki dali tem višjo množino uspeha. Po tej poti hodi vlada gen. Zivko-vića in zato ji sledi jugoslovanski narod, da dovrši pot svojega vstajenja do konca.

Žrebanje srečk državne loterije

Beograd, 12. maja. 1. Pri današnjem žrebanju srečk 5. razreda 21. kola državne razredne lo-terije so bile za nagrade po 10.000 Din izžrebane številke: 22.235, 31.597, 17.15, 50.065, 32.265, za nagrado 30.000 Din pa številka 15.644.

Pomen zakonite stabilizacije dinarja

Stabilizacija je krona naporov naše države za finančno sanacijo

Beograd, 12. maja. Z zakonom o denar-ju, objavljenem v Službenih novinah z dne 11. maja t. l., je izvedena v principu za-konska stabilizacija dinarja, ki se je v naši državi pričakovala že davno in to od časa, odkar je bil dinar faktično stabiliziran, to je od leta 1925. Večkrat se je naglasilo z naše avtentične strani, da zakonska stabili-zacija ne bi pomenila stvarne spremembe vrednosti dinarja. Vrednost dinarja ostane ona, ki je zdaj. Zmisel zakona z dne 11. maja je v utrditvi sedanjega stanja. Vred-nost 26-5 milijardov zлата ustvarja vred-nost, ki ga je imel tudi dozdej zakonsko nestabiliziran dinar. Radi tega se s tem zakonom ne more pričakovati nobenega dvigovanja cen. Zakon o stabilizaciji dinarja vsebuje nadalje odredbe, ki so v takih za-konih več ali manj uzele. Z zakonom se določajo obveze Narodne banke, da vrši za-menjavo novčanic za zlato odnosno zlate devize z omejitvijo, da se ne vrši izmena za zlato izpod četrt milijona dinarjev. To odredbo je diktirala potreba, da se zlato kot pokritje novčanic, ki so v obtoku, ne more od drugih uporabljati radi tesavri-ranja, temveč samo za potrebe, ki jih na-laga zamenjava dobrin. Slične odredbe se nahajajo v zakonih o stabilizaciji vseh ev-ropskih držav, v katerih je izvedena stabi-lizacija. Istočasno je predvidena obveza Narodne banke, da mora 35% vseh ban-čnih obvez po vidiranju biti pokritih z zla-tom ali zlatimi devizami, a 25% mora biti pokritih v samem zlatu. Tako je dana dvakratna garancija za stabilizacijo di-narja, ki je stabiliziran na tečaju, defi-nitivno določenem z zakonom. Radi končne u-vedbe stabilizacije je potrebno, da se do-sedanje pokritje novčanic v obtoku po-viša tako, da bo imelo z ozirom na zame-no in z ozirom na pokritje predpisano

vsoto zlata. Zato je predvideno, da stopi zakon v veljavo 28. junija, tako da bo Na-rodni banki stalno na razpolago določeni znesek, ki je potreben na podlagi tega za-kona. Istočasno se bodo uredila sredstva za kredite, ki jih je Narodna banka stavila državi na razpolago od leta 1923. Zakon o stabilizaciji dinarja je krona naporov naše države v cilju finančne sanacije in je bil potreben, da se je denarni sistem naše države podprl ter da so se s tem dosegli novi pogoji za okrepitev gospodarstva in finančnega dviga države, kajti brez dvoma bo po zakonu o stabilizaciji dinarja tuji kapital prišel v državo, s čimer se bosta zelo dvignili gospodarstvo in delavnost v naši državi.

Izjava predsednika TOI v Osijeku

Osijek, 12. maja. 1. Predsednik Zbornice za TOI Robert Wlicheim je dal o posojilu za stabilizacijo dinarja, katero je sklenil finančni minister dr. Švrljuga v Parizu, daljšo izjavo. Naglasil je, da je zunanje po-sojilo rezultat zelo uspešne politike, ki je inauguriral Nj. Vel. kralj z manifestom z dne 6. januarja in z ukazom z dne 3. okt. S tem, da smo dosegli posojilo, smo prebo-leli višek gospodarske krize v državi. Po-sojilo je zelo povoljno, posebno še zaradi tega, ker določa, da je mogoče konvertirati obveznice v petih letih. Jugoslovansko go-spodarstvo je lahko zadovoljno in hvaležno vladi, da je dosegla tako povoljno posojilo. Za naše gospodarstvo je posojilo posebne važnosti, ker je s njim izpričano zaupanje inozemstva napram nam. S tem posojilom je poleg vlade tudi vse jugoslovansko go-spodarstvo doseglo zaupanje inozemstva. Da tako mislijo vsi in posebej še gospodar-ski krogi, priča veselo razpoloženje, s ka-terim so tako gospodarski krogi kot ostali državljani sprejeli vest o najetem posojilu.

Proces proti zagrebškim teroristom

Zagreb, 12. maja. k. Zanimanje za proces proti morilec Tonija Schlegla narašča med zagrebškim občinstvom z vsakim dnem, čim bolj se bliža njegov zaključek. Danes se je raz-prava pričela kot po navadi ob 8. uri. V sodno dvorano so pripeljali vse dosedaj zaslišane ob-tožence, da jih po potrebi konfrontirajo z na-novo zaslišanimi.

Obtoženec Gabrijel Kruhac je bil danes prvi zaslišan. Obtožen je, da si je leta 1929. nabavil dva revolverja z namenom, da se udeleži upo-ra, če bi ta nastal, kakor so povedali ljudje iz njegove družbe, predvsem pa soobtoženi Hor-vatek. Gabrijel Kruhac je na predsednikov po-ziv pripovedoval, kako je bil 2. novembra leta 1929. aretiran, kako so tedaj varnostni organi preiskali njegovo stanovanje, kako so ga na policiji konfrontirali z njegovim bratom. Po-jasnili je, da je ena izmed njegovih izjav pred oblastmi docela slična neki Horvatkovi izpo-vedi. Dalje je trdil, da je imel revolverja že od leta 1919 dalje in da ju je hranil kot spom-in na vojno. O pismu, ki ga je pisal ženi iz zapora, je vedel, da ga bodo na policiji pre-čitili. Tajil je, da bi bil dal bratu revolver.

Njegov brat in soobtoženec Janko Kruhac je prav tako obtožen, da se je leta 1929. oborožil za slučaj vstaje. Danes je pri zaslišanju dejal, da je bil dve leti avstrijski vojak in da je slu-žil kot orožar. Po pokliku je ključavničar. Imel je poklicne stike z mnogimi ljudmi v Zagrebu in izven mesta. Ker pa je imel malo dela, je poleg dela v svoji stroki popravil tudi šivalne in pisalne stroje ter orožje. Tako je nekoč dobil kar cel zaboj samokresov, da jih popravi. Na policiji so ga po aretaciji dolgo in podrobno zasliševali.

Tretji je bil danes zaslišan obtoženec Mirko Kuhar. Na vprašanje predsednika je izjavil, da ni kriv. In v nadaljnjem je povedal, da ni bil nikoli v inozemstvu razen v vojnem času, ko so ga preko sedanje Madjarske in Avstrije po-slali na italijansko fronto. Predsednik ga je tedaj opozoril, da je pri policiji priznal, da je bil na Madjarskem. Obtoženec je zavrnil, češ da je dejal to zaradi tega, da bi ga prej spravi-li pred sodnike.

Predsednik: »Toda vi ste pred policijo na-tačno opisali svoje potovanje na Madjarsko. Ali ste sami pripovedovali ali so vam stavili vprašanja?»

V odgovor na to vprašanje je pričel obtože-nec pripovedovati, da je na policiji priznal, da ima na Madjarskem prijatelja, da je šefu po-lisije povedal, da je poiskal tega svojega pri-jatelja in ga zaprosil, naj mu poišče službo. »On pa me je poslal na Dunaj,« je nadaljeval obtoženec. »Na vprašanje policijskega šefa, če sem se na Dunaju sestal s Perčecem, sem od-govoril: da, čeprav nisem bil na Dunaju. Šefu policije sem dejal tudi to, da mi je Perčec dal nekaj denarja.«

Po zaslišanju tretjega obtoženca je predse-dnik odredil kratek odmor. Po odmoru je bil zaslišan obtoženi novinar Cvetko Štahan. Ob-toženec je poleg Čardašića edini, ki je svoboden. Obtožen je, da je bil v zvezi z Javorjem in Perčecem. Na vprašanje predsednika, če je kriv, je pri današnjem zaslišanju dejal, da ni zakrivil nikakega kazniviga dejanja. Predse-dnik ga je opozoril, da je obtožen, da se je do-meniš z Javorjem o nekem potovanju na Du-naj. Obtoženec je odgovoril, da ni o čem takim z nikomer govoril, pa tudi ne, da bi se na Du-naju sestal s Perčecem. Vse Javorjeve izjave o tem nameravanem potovanju in sestanku s Perčecem je zavrnil kot neresnične. Predse-dnik ga je tedaj vprašal, če so mu na policiji pokazali košček papirja, na katerem je bilo po-leg drugih zapisano tudi njegovo ime, in če so mu povedali, da je tisti papirček popisal Per-čec.

Obtoženec: »Da in vprašali so me, če poznam nekega profesorja Spritzerja in Špana, toda po-

vedati jim nisem mogel ničesar, ker nisem ni-česar vedel. Že leta 1927. sem se s Perčecem iz-strankarsko-političnih razlogov sprl.« V nadalj-njem je obširno pripovedoval o svojem sporu s Perčecem.

Štahanov branitelj je nato predlagal, naj po-zovejo k razpravi kot priče o vsem, kar je bilo danes iznešeno na procesu, dr. Bazala, dr. Sr-kulja in dr. Miškulin. Državni tožilec se je te-mu predlogu uprl, češ da omenjenih priči ni treba.

Končno je bil danes zaslišan še Josip Kuo-blechar, ki je bil že večkrat obsojen radi raz-nih kriminalnih prestopkov večinoma zaradi tatvin. Predsednik ga je vprašal, če je bil član stranke prava, in obtoženec je odgovoril, da je bil, a da so ga kasneje izključili. Tedaj mu je predsednik sporočil, da ima pismo, v katerem je navedeno njegovo ime. Obtoženec pa je na to zatrdil, da se pismo ne more nanašati nanj. Po še nekaterih manj važnih vprašanjih in odgo-vorih je predsednik zaključil zasliševanje Kuo-blecharja in obenem današnjo razpravo. Proces se bo jutri zjutraj nadaljeval.

Navdušenje za našo pesem in naše svetinje na Poljskem

Varšava, 12. maja. AA. O priliki mednarod-nega radijskega koncerta, ki ga je prenašala beorajska centrala, naglašajo varšavski listi ve-like vrline jugoslovanske glasbe in jugoslov-an-skih kompozitov, zlasti Hristića, Krstića in Baranovića. Listi poudarjajo veliko mehkobo jugoslovanske glasbe.

Varšava, 12. maja. AA. Bivši poslanik v Beo-gradu Zdislav Okenski je imel v varšavskem radiu govor o Kosovem. Naglašal je, da je bila kosovska ideja svetinja v vsej dobi jugoslov-an-ske zgodovine in da je naposled privedla do združitve vseh jugoslovanskih plemen. Kosov-ska tragedija je bila maščevana z bitko pri Kumanovem, ko je kralj Peter I. Veliki Oslo-boditelj zasadi svojo zastavo na kraju, kjer je padel car Lazar.

Sovjeti prodajajo dragocene umetnine

Berlin, 12. maja. AA. Danes se je pričela na nalog sovjetskih oblasti prodaja znamenite zbir-ke umetnin, ki so last Stroganov. Prvi dan so prodali dve Van-Dyckovi sliki. Nekatere slike so prodali za zelo visoke cene. Neko Rembrand-tovo podobo so prodali za 210.000 mark.

Prepoved prenašanja filmov v vlakih

Beograd, 12. maja. AA. Generalna direkcija državnih železnic je najstrožje prepovedala pre-našanje filmov v ročni prtljagi na potniških vlakih.

Strašna nesreča jugoslovanske družine v Franciji

Pariz, 12. maja. AA. Poročajo iz Reimsa: Ne-ka jugoslovanska poljedelska rodbina, ki je v bližini Reimsa delala na polju, je naletela na granato še iz vojnih časov. Granata je eks-plodirala in ubila tri člane rodbine, štiri pa hudo ranila.

Strelna udarila v cerkev med službo božjo

Napulj, 12. maja. AA. V Castellamaru pri Na-pulju je strelna udarila med službo božjo v ka-teralo. Nastala je velika panika in so ljudje v strahu pobegnili iz cerkve. Pri tem so ranili dve osebi.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 12. maja. (d) Lepo vreme bo trajalo še naprej, postalo bo še gorkeje.

Prva partija remis

v matchu med mojstroma Spiel-manom in Pircem — Pirc je zado-voljen

Včeraj točno ob 16. se je ob navzočnosti dr. Egon Stareta pričel v kazinski dvorani match med dunajskim velemojstrom Rudolfom Spiel-mannom in Vasjo Pircem iz Maribora. V pro-gramu imata 10 partij. Igrata v tempu 15 po-tez na uro. Za prvo partijo je odločil žreb bele Spielmannu. Vodstvo prve partije je prevzel g. Pfeifer. Takoj, ko je dr. Stare dal znamenje za začetek, je otvoril Spielmann z e2—e4, kajti njemu ležijo najbolj klasične otvoritve. Pirc je kot črni izbral »Sicilijansko obrambo«. Kmalu po prvih potezih je Spielmann krenil iz obi-čajne teoretske poti, iz česar se da sklepati, da se je za match dobro pripravil. Pirc je kljub neobičajnemu manevru Spielmanpa mirno na-daljeval z razvojem svojih figur. Kmalu se je pokazalo, da stremi Spielmann po odločitvi na kraljevem krilu, nakar je začel napadati Pirc na damskem krilu! Bistvenih sprememb do 17. poteze pa vendar ni bilo. Tu pa je izoliral Spiel-mann črnu kmeta v sredini, toda pri tem je dobil Pirc svobodnejšo igro. V tem stadiju je bilo skoro treba dati prednost Pirčevi poziciji, ker je imel zelo aktivne figure. Spielmann je brez dvoma to čutil in je igral na izmenjavo. Ker se je bližala časovna kontrola, je Pirc pač moral tudi sam igrati na poenostavitve, ker ni imel dosti časa na razpolago. Po izmenjavi stol-pov je sledila še izmenjava dam, tako da je prejel živahna partija postala mrtvejša, kajti na česki so ostale samo še lažje figure. Po 30. po-tezi sta že kuvertirala pozicijo za prekinitev, ko je ponudil Pirc remis. Ker je Spielmann ponudbo sprejel, je s tem partija končana. Pirc je z izidom zadovoljen, zlasti ker je igral s črni. V Celju bo imel Pirc bele.

Beli: Spielmann:

1. e2—e4
2. Sg1—f3
3. d2—d4
4. Sd3—d4
5. Sb1—c3
6. Sd4—e2
7. Se2—f4
8. Lf1—e2
9. a2—a3
10. 0—0
11. Le1—e3
12. f2—f3
13. Dd1—e1
14. Ta1—d1
15. Kg1—h1
16. Le3—e1
17. e4—d5
18. Le2—d3
19. De1—g3
20. Tf1—e1
21. Dg3—h4
22. Sf4—h5
23. Dh4—h5
24. Td1—e1
25. Te1—e2
26. Sc3—e2
27. Dh5—h4
28. Dh4—g3
29. h2—g3
30. a2—a3

Črni Pirc:

- e7—e5
- Sb8—e6
- e5—d4
- Sg8—f6
- d7—d6
- e7—e6
- a7—a6
- b7—b5
- Lf8—e7
- 0—0
- Le8—b7
- Dd8—e7
- Ta8—d8
- Se6—e5
- Se6—e4
- d6—d5
- e6—d5
- Tf8—e8
- Dd8—e7
- Le7—f8
- h7—h6
- Sf6—h5
- Te8—e1
- Td8—e8
- Te8—e2
- Dd8—d6
- Lf8—e7
- De7—g3
- Le7—c5
- Lb7—c8

Remis.

Beli: 2 uri 3 min. Črni: 1 ura 57 min.

SIMULTANKA G. SPIELMANNA

Drevi ob 20. bo odigral g. Spielmann še si-multanko. Prijavilo se je tudi že dovolj igral-cev. Opozorjamo na to, da je treba prineesti ša-hovnice po možnosti s seboj. Simultanka bo otvoril dr. Egon Stare, vodstvo pa bo prevzel dr. Milan Vidmar.

Občni zbor hišnih posestnikov

Ljubljana, 12. maja. Popoldne sta se vršila v Unionu ob številni udeležbi članstva izredni občni zbor Samopo-moči hišnih in zemljiških posestnikov, na ka-terem je bila sprejeta izprememba društvenih pravil, in redni občni zbor I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani.

Predsednik Frelih se je v svojem predse-dništem poročilu spominjal v preteklem letu umr-lih članov, nato pa je navajal zanimive šte-vilke. Društvo šteje 2003 člane. Odbor je imel 10 sej, rešil je 189 vlog, Zveza pa 510. V Zvezi je včlanjenih 22 društev. V pisarni se je zglasi-lo lani najmanj 6000 strank.

Predsednik je nato poročal v stanovanjskih razmerah v Ljubljani. Stanovanj je dovolj na razpolago, najemnine so zmerne in je za ne-kaj časa še nemogoče, da bi se znižale. Pogoj znižanja bi bil, da se zmanjšajo davčna bre-mena. G. Frelih je v nadaljnjih izjavah apeliral na članstvo, naj se drži sodnih odgovoril in da naj prijavlja stranke v društveni pisarni, ki bo vršila njihovo kontrolo, da se ne bo do-gajalo, da zgube hišni posestniki po več tisoč Din na najemninah.

Predsednik je poročal izbrpno tudi v davkih in povdarjal potrebo maksimiranja doklad.

Po poročilu g. Bukovca je imelo društvo 106.841 Din dohodkov. Prebitek znaša 58'48 Din.

Po soglasno sprejetem absolutoriju so bile volitve. V odbor so bili izvoljeni: Frelih Ivan, višji računski svetnik v p., Zemlja Franc, po-stajenačelnik, Tribuč Josip, trgovec, Sušnik Ivan, kanonik, Kmetec Simon, posestnik, Hro-vatin Maks, tiskar, dr. Regali Josip, odvet-nik, dr. Lovro Požar, vladni svetnik v p., Jeglič Janko, Nep., šolski ravnatelj v p., Olup Josip, trgovec, Bukovic Anton, uradnik Kmetijske družbe, Rahne Janko, trgovec, Bahovec Josip, trgovec, Klarman Viktor, višji železniški in-špektor v p., Jelenič Jernej, tovarnar, za ra-čunske pregledovalce: Mallis Franc, krojaški mojster, Gjud Aleksander, brivski mojster, Str-niša Anton, sodarski mojster.

Predsednik g. Frelih je na koncu zborovanja kritiziral občinski proračun za l. 1931. in se je izrekel proti tramvaju v št. Vid in na Vič, ki da je toliko časa nepotreben, dokler ga ne dobe razni okraji sredi mesta.

Prva banovinska vinska razstava v Mariboru

Obisk iz Maribora in od drugod — življenje na razstavi — Zaključitev

Maribor, 12. maja.

Prva banovinska vinska razstava, ki je bila nedeljo odprta v prostorih tukajšnje pivovarne »Union« na Aleksandrovi cesti, je v vsakem oziru dobro uspela. Računa se, da jo je obiskalo preko 6000 ljudi. Posebno v ponedeljek je bil obisk zelo velik. Dočim so v nedeljo bili na razstavi večinoma samo Mariborčani, okolščani in delegati Vinarskega društva in kongresa vinogradnikov, so si jo v ponedeljek ogledali tudi številni gostilničarji iz vse Slovenije. Razen tega je bil včeraj in danes tudi velik obisk tujcev iz ostalih banovin naše države in tudi iz Avstrije. Dospeli so tako gostilničarji kakor vinski trgovci in vinogradniki.

Kupčije so se sklepale posebno včeraj in danes. Prodanega je bilo več sto hektolitrov raznega vina iz vse banovine in nekaj tudi za izvoz. Tako je tedaj razstava v sedanjih težkih krizah tudi gmotno še precej dobro uspela in lepo izpričala svojo potrebnost in umestnost. Nudila

je pa tudi prvič priliko spoznati naenkrat vsa slovenska vina.

Aranžma razstave je bil zelo posrečen, dobro pa so bile organizirane tudi točilnice na galerijah in balkonih z raznimi vinskimi in jestvinskimi paviljoni, kjer se je udeleževala zares požrtovalno ga. Rapočevo, ravnateljica dekliskega zavoda »Vesna« s svojimi gojenkami. Tu je bilo vse tri dni zelo živahno. Obisk je bil vedno dober in še znalo večji kakor na razstavi sami. Zbirali so se krog paviljonov in miz poleg Mariborčanov številni štajerski in kranjski vinogradniki, gostilničarji itd., pa tudi obiskovalci iz Hrvaške, Srbije, Avstrije in od drugod.

Razstava, za katero si je pridobil največ zaslug minister v p. in član Višjega zakonodajnega sveta g. prof. Ivan Vesenjak, je v polni meri pokazala, da je Maribor najprikladnejši za take prireditve. Danes zvečer se je po programu zatvorila, dočim se je življenje v točilnicah zaključilo šele ob 22. uri.

pelje na Srednjo vas, oziroma na Bistrico. Na Koprivniku bi se odcepila druga na Mrzli studenec — Rudno polje — Praprotnje in od tam na Staro Fužino. S tem bi Bohinj jako veliko pridobil, ker bi bila zadnja vas temeljito zvezana po prometnih črtah z večjimi kraji. Zraven tega bi graditev ceste nudila domačinom potrebne zasluge, ki ga primanjkuje tudi v Bohinju.

Sokolsko društvo Koprivnik je priredilo v nedeljo dopolnilno javno predavanje o sokolstvu. Predaval je br. M. Sušnik. Udeležba je bila jako lepa. Poleg članov društva se je udeležilo predavanja mnogo ostalega občinstva. Popoldne je društvo priredilo igro, ki je tudi lepo uspela.

V Srednji vasi ima pripravljani odbor za ustanovitev sokolskega društva vpisanih že nad 50 članov. Še ta mesec se bo vršil ustanovni občni zbor.

Zborovanje radovljiškega učiteljskega društva

Jesenice, 11. maja.

V navzočnosti ogromne večine članstva se je vršilo v soboto 9. maja na Jesenicah v risalnici osnovne šole zborovanje radovljiškega učiteljskega društva. Predsednik in upravitelj osnovne šole na Breznici gospod Egidij Šifrar je uvodoma pozdravil vse navzoče tovariše in tovarišice ter takoj prešel na pereča in še nerešena odprta vprašanja novega uradniškega zakona.

Tajnik tov. Skender je prečital predloge UJU, katere namerava poslati UJU na odločujoča mesta v Beograd, zaradi končne ureditve napredovanja vsega učiteljskega. Zelnja vsega učiteljskega je bila, da bi doba napredovanja ostala popolnoma neizpremenjena ter da bi pritikalke povisice avtomatično kakor do sedaj brez sistemizacije učiteljskih mest, kar ni možno napraviti pod nobenim pogojem. K tem poročilu so bili stavljeni še razni predlogi. Letovišča in zdravilišča, kakor n. pr. Bled, naj bi se stavila v prvi draginski razred. Občine naj po možnosti čim prej zadajo naturalna učiteljska stanovanja, ki pa naj bodo brezplačna, kot minimalna nagrada za izvenšolsko delo podeželskega učiteljskega. Dokler p ni to vprašanje definitivno rešeno od ministrstva prosvete, naj plačuje stanarino učiteljem kakor tudi poročeni učiteljicami z upravitelji banovina ali država.

Predsednik Šifrar je poročal o dalekosežnem pomenu nad vse aktualne statistike izvenšolskega dela učiteljskega. Uslužbeni list bo v kratkem dobil novo polje, kjer se bodo upisovali najrazličnejši podatki izvenšolskega dela, zato je potrebno, da izpolni učiteljsko čim prej določene obrazce. Prečital je tudi sresko statistiko učiteljskega delovanja.

Tov. tajnik je prečital poročilo UJU radi zadeve in naklade Učiteljskega Tovaršstva in Prosvete. Osvojil se je predlog tov. Baeblerja, da ostane Tovariš popolnoma neokrnjen. Prosveta se naj pa izdaja v tem obsegu kakor do sedaj. Predsednik je apeliral na članstvo, naj bi sleherni pristopil k bolniškemu zavarovanju.

šo podporo. Ako smem to?

»Ali imate razloge, iz katerih se da sklepati, da vam deklica vrača ljubezen?« je vprašal Farnmor.

Valdor se je obotavljal.

»Razloge? Ne! Toda domnevam, da mi je gospodična pl. Wochslova bolj naklonjena kakor drugim — danes pa se mi je skoraj zdelo — kakor da —.

»Tudi meni se zdi, da imate prav,« ga je prekinil grajski gostitelj z bolestno iskrenostjo. »Mislim, da vas Lucilia ljubi.«

Ta odgovor je zvenel hladno, toda Valdorjevo obličje je zažarelo v novem upanju.

»Hvala Bogu! In ko se vrnem, mi boste zaupali svoj dragoceni zaklad, mylord?«

»Ne bom se upiral nobeni sreči, ki jo utegne osrečiti.«

Farnmor je stal tam nepremično z obličjem v senci in s povešenimi očmi. Njegov pogled je obstal na vodnih lilijah, s katerimi so se ravnokar poigravali Lucilijini nežni prsti. Nihče ni mogel iz njegovih potez brati, kaj se je godilo v njegovi notranjosti. Bil je zatopljen v misel, toda nihče ne bi mogel reči, da so njegove misli bolestne. Nenadoma je dvignil glavo ter nadaljeval z jasnimi, mirnim glasom:

»Preden vam obljubim, kar ste me prosili, mi morate vi nekaj obljubiti. Jeli vaša ljubezen do Lucilie čista in prava?«

»Kličem Boga za pričo, da je!«

Končno so se volili delegati za drž. skupščino. Za prvega delegata je bil izvoljen z ogromno večino glasov tov. Baebler, upravitelj v Radovljici. Za namestnika pa tov. Blažič in Hafnar Kristina. Za poverjenika Slovenske šolske matice je bil imenovan tov. Pibovec, šolski upravitelj na Jesenicah. Pri slučajnostih se je določilo, da se bo vršilo prihodnje zborovanje 7. junija v Kranjski gori. Društvo bo naprosilo in povabilo univerzitetnega profesorja g. dr. Ozvalda, da bo skušal predavati učiteljsko o novi in stari šoli ter g. župnika Finžgarja, ki bi predaval o gorenjskem kmetu.

Pismo iz Vač

V zadnjem času se pri nas dela na to, da dobimo telefonsko zvezo z Litiijo. Pred leti so se že Vačani zanimali za to zvezo, zdaj pa je vse zopet zaspalo. Nekateri so proti zvezi, češ da bodo imeli korist od nje samo gospodarski krogi, kar pa ne drži, ker bi bila zveza prav vsem v korist, n. pr. ob nesrečah, v boleznih itd., ko je potrebna nujna zdravniška pomoč, katero morajo sedaj Vačani poklicati iz pol drugo uro oddaljene Litiije.

Tudi vodovod bi bil Vačam zelo potreben, ker jim sedanjí vodnjak več ne zadošča. Sedva bi se obremenili izdatki za ti dve javni napravi, toda za vsako pridobitev je treba žrtvovati. Merodajni čimtelji naj bi po napravi telefona in vodovoda premislili in potrebno ukrenili.

Naše društveno delovanje je precej živahno. Katoliško prosvetno društvo si bo preuredilo neko hišo bivše hranilnice v Prosvetni dom. Živahno delujejo tudi sadjarji v svoji pred letom dni ustanovljeni podružnici. Zeleti bi bilo, da pristopijo v društvo še vsi nevčlanjeni sadjarji. Kmetijska podružnica zadnja leta ni preveč delavna. Čebelarstvo je zadnja leta v Vačah in okolici zelo napredovalo. Premalo se pa čebelarji zanimajo za svojo strokovno izobrazbo. Vaški čebelarji naj bi ustanovili svojo podružnico, saj nas je okoli 40 v vaški fari.

K. J.

Gradbena sezona Skofje Loke v polnem razmahu

Skofja Loka, 9. maja.

S toplimi pomladnimi dnevi se je pričela gradbena sezona v Skofji Loki, kakor tudi v njeni neposredni okolici na celi črti uveljavljati. Ze po dosedanjih predpripravih, določanju materiala in pričetih delih lahko presodimo, katere nove stavbe škofjeloški okoliš dobi. Z velikimi gradnjami štirih novih objektov za skladišča, hleve in zaloge je pričelo vojaško poveljstvo poleg sedanje vojašnice. Istočasno se bo napravila od garnizije v Soro kanalizacija in so dela že razpisana. Hiša čevljarkega mojstra Ivana Bohine je pod streho; prav tako tudi lepa enonadstropna stavba čevljarja Franca Robleka. Delavci so sedaj zaposleni z ometavanjem in notranjo dovršitvijo. Na istem terenu pod Kamenitnikom si postavijo hiše uslužbenec elektrarne Krmelj Janez, urar Matteweber Gabriel, brivski mojster Oblak Valentin in fotograf Blažnik Avgust. Novi stanovanjski koloniji je zagotovljena elektrika, vodovod in pozneje kanalizacija. V istem območju preureja svet pek Viktor Žužek, ki je svoji parceli oskrbel lepo cementno ograjo. Na Stenarijih gradi moderno trgovsko hišo s stanovanjskimi prostori gospa Angela Zihnerlova, trgovka v Kapucinskem predmestju. Postavlja domačin, stavebnik Anton Ogrin. V Novem predmestju, vrhu preferancarskih stopnic si postavi stanovanjsko hišo Angela Škrlijeva. Svoj dom si postavlja tudi lovec Widervol Janez v Vincarjih. Na Spodnjem trgu je porušil do tal staro stavbo mesar Hafner Matvez, ki zgradi na prostoru sodobno stanovanjsko hišo z obratnimi lokali v pritličju. Enako delo se opravlja v Nunki ulici, kjer je manufakturni Rafael Thaler staro zgradbo do kraja podrli in si gradi novo stavbo s trgovskimi prostori in stanovanji. V Karlovski ulici je popolnoma prenovljena hiša mlinarja Ivana Porente. Vstavili so se hiši novi stropi, okna in vrata. Ob Selsčici adaptirala gospodarske pritlikline mizar Jannik Jožef in mlinar Košir Josip. Gostilničarka Ivana Guzeljeva postavi v Kap. predmestju lopo za prodajanje šolskih potrebščin. Živahno dovršujejo zgradbe t. j. osnovne in meščanske šole. Speljavajo elektriko in centralno kurjavo. Vse navedene stavbe v območju mestne občine bodo postavljene in do malega tudi izdelane letos. — Z enako pridnostjo gradi okolica. Na Suhi si postavlja stanovanjski hiši Janez Ravnihar in tesar Bozovičar Anton. Na Plevni nastaja novo gostilniško

poslopje Lovrenca Hafnerja, sedaj gostilničarja pri Otetu. V Starem dvoru gradi ta vzajemno Franc in Andrej Stanovnik; v Stari Loki, tik Strahlovega gradu pa so si zgradili domove čevljar Humer Franc, zidar Berič Janez in Kováč Kalan Valentin, ki si je oskrbel tudi pravno delavnico. Lepo stanovanjsko hišo z obratnimi prostori za pekarijo si je postavila na Trati Trojar Nežka, sedaj gostilničarka.

Ljudje tudi bite, da dajo starim stavbam prijetnejše lice. Pobeljeni sta hiši Josipa Hafnerja v Skofji Loki in Alojzija Jakliča v predmestju. Naj ob tej priliki opozorimo na potrebo prenovitve skladišča pivovarne Union. Poslopje s toliko zanemarjenostjo pač ni v skladu z okolico.

Rajhenburg

Cerkveni koncert. V nedeljo 10. t. m. je priredilo Cecilijino društvo za stolno župnijo v Mariboru v Rajhenburgu cerkveni koncert, ki se je vršil v rajhenburški baziliki. Koncert je vodil dirigent g. Janez Ev. Gasparič z veliko požrtovalnostjo. Priznati moramo, da je partituro docela dostal. Da je koncert tako sijajno uspel, gre zasluga stolnemu cerkvenemu zboru, godalnemu orkestru in baritonistu g. Franu Neraliču. Pesmi so bile vse dobro zapete, a prednjači njim krasni Neraličev solo Čaničeve »Ave Maria«. Obisk je bil zelo slab, bilo je okrog 150 ljudi. Izostala je vsa trška inteligenca. Čeprav v skromnem, vendar v častnem številu so bili zastopani okoliški kraji.

Prireditve sokolske mladine. Sokolska mladina v Rajhenburgu priredi v nedeljo 17. t. m. ob pol 4. uri popoldan v Sokolskem domu Ribičičevo dvodejanko »Škratic«. Na sporedu je tudi nastop naraščajnikov in razne deklamacije. Vabljeni!

Ponovna licitacija. V nedeljo 18. marca se bo vršila v pisarni rajhenburške občine ponovna licitacija za prevoz pošte na progi Rajhenburg pošta — Rajhenburg železniška postaja — Koprivnica pri Rajhenburgu.

Radio

Ljubljana, sreda 13. maja. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Radio-orkester. 19.00 Ivan Zorc bere iz svoje povesti »Beli menih«. 19.30 Dr. N. Preobraženski: Ruščina. 20.00 Koroški večer, prenos iz Delavske zbornice. 22.00 Časovna napoved in poročila.

Ljubljana, četrtek, 14. maja. 9.00 Ing. Zupančič: O vinogradništvu. 9.30 Prenos cerkvenega glasbe. 10.00 Versko predavanje. P. dr. R. Tominec. 10.20 Ferdo Jelenc: Moderno knjigovodstvo za hotelirje. 11.00 Radio orkester. 12.00 Čas, dnevne vesti, plošče (ruska glasba). 15.30 Pero Horn: Duševna vzgoja otroka. 16.00 Koncert šramel kvarteta, Slovenske narodne pesmi. 17.00 Ogrine: V Ljubljano jo dajmo (Ljudski oder). 22.00 Prenos iz ljubljanske opere R. Korzakov »Sneguročica«. 22.30 Poročila, napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 13. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Otroška ura. 18.00 Plošče za otroke. 18.30 Novice. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Praga: Simfonični koncert. 22.00 Novice. 22.10 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 14. maja. 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balajške koncert. 18.30 Novice. 19.20 Predavanje o svlnjereji. 19.35 Poročila. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Ljubljana (opera).

Beograd, sreda, 13. maja. 10.00 Šolski radio. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne s kitaro. 17.30 Koncert radio orkestra. 19.30 Predavanje. 20.00 Glasbene uganke II. 20.30 Melodrama. 21.00 Narodne melodije. 21.45 Novice. 22.05 Violinski koncert (Jure Kramer iz Subotice).

Beograd, četrtek, 14. maja. 10.00 Prenos iz katoliške cerkve. 11.30 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 14.00 Srednješolski radio. 16.00 Plošče. 17.00 Narodne z dudo. 17.30 Vokalni koncert. 18.00 Popoldanski koncert. 19.00 Francoščina. 19.30 Zdravstvo. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Prenos opere iz Ljubljane. 21.30 Novice; po prenosu plesna glasba in plošče.

Praga, sreda, 13. maja. 12.25 Bratislava. 16.05 Plošče. 16.30 Brno. 17.40 Zrakoplov brez motorjev. 19.05 Saksofon. 19.20 Brno.

Praga, četrtek, 14. maja. 11.00 Ljudski orkester. 12.05 Moravska Ostrava. 16.00 Vojaški orkester. 19.00 Koncert. 19.30 Brno. 20.30 Pesmi. 21.00 Veliki simfonični orkester. 22.30 Prenos iz kina.

Ouida:

Farnmor

Roman

70

»Ta lepi govor bi morali njej govoriti. Gotovo sem prej motil nežni prizor?« je prekinil Farnmor hladno in posmehljivo strastni izliv viteškega legitimista.

Valdor je preslišal podsmev zaradi vsebine Farnmorovih besed.

»Ali mislite respo, Farnmor? Ali jo smem vprašati? Zal, da je tako pozno, gotovo je šla k počitku. Sam Bog ve, kako težko mi je oditi brez slovesa. Toda moram. Gre za mojo čast.«

Farnmor ni nič odgovoril, ampak pozvonil.

»Dajte napreči najhitreje konje in pogledite poprej v salon, če je gospodična pl. Wochsal še tam.«

Sluga se je vrnil čez nekaj hipov.

»Gospodična pl. Wochsal je odšla že v svoje sobe.«

»Vidite, da je prepozno,« je rekel kratko, ko sta bila sama. S temi besedami je neusmiljeno zatrl veselo upanje svojega prijatelja. Valdor je prebledel in z opotekajočim se korakom stopil iz toplice. Nenadoma se je vrnil k Farnmoru, ki je nepremično stal pri palmah, opirajoč se z roko na marmornati bazen.

»Tedad se moram zanesti na vaše prijateljstvo in va-

»In tako močna, da bi se zaradi nje odrekli svojim političnim idealom? Ali mi morete obljubiti, da se ne boste spuščali v nobene politične spletke? Pač boste razumeli, da ne morem poveriti sreče svoje varovanke človeku, ki utegne končati kot zarotnik ali veleizdajalec.«

Valdor se je nekaj hipov obotavljal; politično stremjenje mu je bil do zdaj edini smoter življenja. Potreboval je velikega samozatajevanja, da se mu odreče. In vendar se je po kratkem premisleku za to odločil.

»Prisegam vam, da se odpovem politiki,« je rekel, »zdaj pa, Farnmor, vas prosim, da mi zastavite svojo besedo, da boste čuvali sami nad njo, o kateri mislite, da me ljubi.«

»Dajem vam besedo.«

Njegov odgovor je bil miren in brezstrasten; ni bil ne protiven ne posebno prijateljski; bil je pač pristanek moza, ki prevzema nase dolžnost. Vendar pa je v teh besedah zvenel izraz zvestobe do dane besede. Ta izraz je Valdor razumel in hvaležno je podal prijatelju roko. Bil je silno ganjen.

»Prav pristrčna hvala!« je rekel. »Olajšali ste mi dušo, ker vem, da se morem zanesti na vašo čast. V kratkem se vrnem, da sprejem iz vaših rok Lucilio.«

Govoril je z zanosnim, srečnim glasom. Senca palmenega listja je zakrivala obličje njegovega gostitelja, sicer bi bil videl, kako so se mu oči zloveseče zablistale.

Pravica na trgu*

Ljubljana, 12. maja.

Na ljubljanskem trgu se je že zdavnaj spet razmahnilo tisto veselo, živahno vrvenje, kakršno se razvname vsako pomlad, gospodinjše so se pri obedih nehale opravičevati, da se na trgu še nič ne dobi in da človek ne ve, kaj bi postavil na mizo, in strahotni na mestnih mejah imajo v jutranjih urah polne roke opravkov in polne glave računov, ko kmetičam in kmečkim dekletom jemljejo od vozičkov in košar — po tistem starem, neumrljivem pravilu: dajte cesarju, kar je cesarjeva. Trg v Ljubljani vrši v zgodovini našega naroda čisto svojevrsno, pa zelo važno nalogo; to je eden stalnih najintimnejših rendez-vousjev, na katerih se dan za dnem sestajata naš kmečki in naš mestni človek, ljubljanski trg je tisti kraj v deželi, na katerem se vsi živi, zdravi sokovi in vonji naše pokrajine jutro za jutrom poklanjajo dremavemu, zaprašenemu, od nature izoliranemu meščanu in na katerem se jutro za jutrom preprostemu človeku z dežele predstavlja mešan z vsemi tistimi dobrimi in zlimi blagari, s katerimi sta ga obložila civilizacija in kultura. Ljubljanski trg je v resnici tako važno torišče našega narodnega življenja, da naj bi razen tržnega nadzornika in policaja kdaj pa kdaj pogledal vanj še kakšen kulturni kronist, kakšen psiholog in vzgojitelj, kakšen profesor zemljepisja in narodni ekonom, kakšen literarni pesnik in ljudski tribun — za vsakogar bi utegnil biti ta forum našega življenja poučen in zanimiv. Toda saj vemo, kako je — kultura je kultura, učenost je učenost — samo reporter se mora zanimati za življenje.

Pa če gre takole človek ob teh veselih dopoldanskih urah čez trg, bo najbrž opazil, da kmetje s svojih polj in vasi mnogo več vozijo in nosijo mestu, kakor pa jim mesto daje nazaj. Ti ljudje, ki hodijo s svojimi košarami na trg, so skoraj sami majhni ali vsaj srednji ljudje, vse njihovo bogastvo, s katerim se zjutraj nekaj ur daleč odpravijo v mesto, največkrat ne presega cene nekaj kovačev, to so majhni, pošteno, plahi ljudje, pogosto še čisto otroci, ki tvegajo cel dan hoje in truda, da nazadnje pade par krajčarjev nanje. Človek je pa že tak — če enkrat začuti plahost in revščino pred seboj, tedaj zmirom še sam malo pritisne. In tako se na ljubljanskem trgu strašno mnogo baranta; marsikatera imenitna gospa, ki v modni trgovini brez besede poravnava, kar znese račun, se na trgu pri salati ali pri kakšnih mizernih poljskih rožah pogaja s kmečkim dekletom za pet in dvajset par, in bolj je otrok pred njo plah, neizkušen in šibak, neizprosnejši je nje pogum. Morda se nikjer ne zgodi toliko žalostnih krivice kakor pri teh neenakih pogajanjih na trgu; zakaj krivica se ne da vselej izmeriti s številkami, najhujša krivica je pač, majhnemu človeku prekrižati še njegov mali račun in ga opehaniti še za tisto malo upanjo, ki si ga je napletel v srečo.

Pa Bog ne daj, da bi s tole bežno pripombo morda hotel karakterizirati duha ljubljanskega trga — povsod se kdaj pa kdaj zgodijo tudi nerodne, nedovoljene stvari. Toda imeti te stvari pred očmi in jih po svojih močeh preganjati, je dolžnost vsakogar. Fri.

Obsojen na smrt in 182 let robije

V ponedeljek je bila razglašena obsodba razbojnika Todorja Medića. Občinstvo je z velikansko napetostjo pričakovalo obsodbo. Sodno dvorano so orožniki močno zastražili in dostop v dvorano je bil mogoč samo z vstopnicami. Medića so privedli v sodno dvorano 4 orožniki. Bil je zelo blede in prepaden. V grobnosti tišini je predsednik prečital obsodbo, da je Todor Medić kriv 25 zločinov in obsojen na smrt in 182 let robije. To je najtežja obsodba, ki jo je izrekli kdaj šibeniški sodišče. Na smrt z obsejnim je bil obsojen zaradi umora orožnika Marka Vesica.

Medić je poslušal čitanje in obrazložitev obtožbe smrtno blede. Predsednik je pojasnjeval obsodbo 3 ure. Državni tožilec je vložil priziv, ker Medić ni bil obsojen zaradi umora orožnika Vesica po zakonu o zaščiti države. Zagovornik dr. Subotić je pa vložil revizijo zaradi dveh prestopkov. Obsojeni Medić ni izpregovoril besedice in so ga mirno odvedli iz dvorane.

Iz šibenika poročajo, da so v Kistanjih aretirali orožniki 3 seljaki in neko 18-letno dekle, ki je bila baže Medićeva ljubica. Aretiranci so osumljeni, da so med Medićevim procesom pošiljali šibenškim sodnikom grozilna pisma.

Zakaj se je usmrtila Anka Antonović

V Beogradu je še vedno predmet govorice samomor gimnazistke Anke Antonović, ki je bila izključena iz tretjega razreda gimnazije. Antonovićeva je usodnega dne sedla po kosilu za mizo in začela pisati. Napisala je več poslovnih pism in to staršem, tovarišicam in učiteljem. Pisma so po samomoru našli v njeni torbici. Ostala je doma do pol 6. ure, nato pa odšla v mesto. Materi je rekla, da mora v Šolo. Po vsem sodeč se je dekle trdno odločilo za samomor. Med potjo jo je srečala neka tovarišica in jo vprašala kam hiti. Odgovorila ji je, da gre na obisk k teti. V resnici je odšla v Topčider, kjer se je vrgla pod vlak. Po izjavi njenih prijateljic je Antonovićeva izvršila samomor zato, ker so jo izključili iz Šole za eno leto.

b Nevarnost poplav. Iz Preloga poročajo, da je Drava pri Prelogu odnesla nekaj hektarjev zoranje zemlje. Tudi Mura je pri Novakovu odnesla velike kose zemljišča ob obrežju.

Jz Dravske banovine

d Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje na osnovi § 31. zakona o banski upravi ponovno v območju sreskega cestnega odbora Smarje pri Jelšah službeno mesto banovinskega cestarja in sicer: na banovinski cesti Sv. Urban-Lesično-Kozje-Podsreda za cestno progno od km 23-00 do km 29-00.

d Predsedstvo izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit razglašajo: Absolventi juridične fakultete, ki hočejo opraviti državoslovni državni izpit v poletnem semestru 1930/31, naj se javijo najkasneje do 25. maja t. l. v tajništvo kraljevske banske uprave. Poznejše prijave se ne bodo sprejemale, ako ne bodo dokazane s posebnimi oziromrednimi okolnostmi.

d Akademski pevski zbor sporoča, da mora svoj napovedani koncert v Kranju preložiti, ker je zborov pevovodja operni dirigent gospod A. Neffat na ta dan nepričakovano uradno zadržan. Koncert bo objavljen pravočasno. Odbor.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12. 998

d Pravniški izlet. V nedeljo dne 17. t. m. priredi društvo »Pravnik« izlet čez Št. Vid pri Stični na Javorje in Šmartno pri Litiji v Litijo. Odhod iz Ljubljane z dolenskim vlakom ob 7-25 uri. Vabijo se vsi člani, zlasti tudi oni izven Ljubljane, da se izleta v čim večjem številu udeležijo. Prijave sprejema do 14. t. m. vratar justične palače v Ljubljani. — Odbor.

Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirana tovarna Jos. Reich. 398—2

d Leto z 10 meseci. Naš rojak g. Frank S. Tauchar (t. j. Tavčar), 2802 Washington Boulevard, Chicago, Illinois, je spisal zanimivo brošuro o tem danes aktualnem problemu in napisal lasten načrt takega leta. Leto naj ima 360 dni, 60 tednov, 10 mesecev, vsak mesec 36 dni, vsak teden, ki začneja z nedeljo, 6 dni. Sreda je izpuščena. Ostane na leto 5 dni, ki naj bi bili označeni z ničlo, ker ne štejejo v leto (A, B, C, D, E). Od teh dni bi prvi padel na konec meseca marca, drugi konec maja, tretji konec julija, četrti konec oktobra in peti konec decembra — ter naj bi bili prazniki. Od mesečnih imen oziroma mesecev bi odpadla februar in avgust.

d Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori prihodnjo nedeljo 17. t. m. ob 20. uri pravljico igrati »Lilijana in Cvetana«, katere čisti dobiček je namenjen »Rdečemu križu«.

VEDNO ČIST JE LE »PAN« OVRATNIK. d Za pomladanske izlete Vam nudi najbogatjšo izbiro »provijanta« veleposrednik Slamič na Gospodarski cesti. 1164

d Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu. Ljubljana, Židovska ulica 4 in Stari trg 12. 600

d L. M. Škerjanc v srednjeevropskem radioprenosu. V petek 15. t. m. oddaja zagrebška radio-stanica povodom petletnice obstoja svečan koncert jugoslovenske glasbe, na katerem sodelujejo solisti sopranistinja M. Strozzi-Pečić, violinistka M. Schön, pianistka S. Deželić-Eder, violist A. Ganoczi, ensemble pihal zagrebške filharmonije, orkester kr. muzičke akademije pod vodstvom rektorja F. Lhotke ter zbor Kola. Spored obsega poleg del Lisinskega, Jarnovića, Papandopulo-Pečića, Stolec-Slavenskega, Berse in Hristića tudi L. M. Škerjančev skladbo »Preludio, Aria e Finale«, ki je že ob priliki prve izvedbe v Zagrebu dosegla jako velik uspeh. Ta spored bodo razen Zagreba oddajale tudi še radio-postaje Beograd, Praha, Brno, Moravska Ostrava, Košice, Bratislava in Budimpešta. Pričetek koncerta je ob 20. uri in pol.

d Nova kuharska knjiga (brezmesna — vegetarijanska). Prevrat v naši doseganji kuharski umetnosti, a v zdravstvenem oziru napredek pomeni najnovejša kuhinjska knjiga: Prehrana po najnovejših zdravstvenih načelih. Po spisih dr. med. M. Bircher-Bennerja in po zbirki kuharskih zapiskov (receptov) ge. Berte Brupbacher-Bircher v Zürichu, priredila Stefanija Humeč, učiteljica gospodinjstva. 224 strani, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena Din 30.—, vezana Din 40.—.

d Vremensko poročilo. Včeraj je kazal barometer v Ljubljani 767-5, termometer 8, relativna vlaga 90%, tiho, megla, popoldne se je deloma zjasnilo. V Mariboru je kazal barometer 766-1, termometer 10-2, relativna vlaga 73%, jasno. Drugod je bilo deloma oblačno in vetrovno. Deževalo je v Beogradu (1-8), v Sarajevu. (0-4). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 20-8 (7-3), v Mariboru 18-7 (7-8), v Mostaru 22-1 (14-1), v Zagrebu 20-3 (10-6), v Beogradu 20-4 (11-0), v Sarajevu 14-3 (9-0), v Kumboru 23-8 (16-4), v Splitu 23-1 (15-1), na Rabu 21-0 (13-2), na Visu 20-6 (11-6). V oklepajih je označena najnižja temperatura.

Ljubljana

Sreda, 13. maja, Servacij. Pravoslavni: 30. aprila, Jakov.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Levstik na Resljevi cesti in Bohinec na Rinski cesti.

* Telefon ne deluje v našem uredništvu in v upravi že dva dni. Zaradi prestavljanja in popravljanja kablov v Gradišču ne pride tok v zvezo z večino telefonskih aparatov v naši okolici. Upamo, da bo telefon res že danes v redu.

kakor so nam zadržali na merodajnem mestu, ker zaradi tega defekta zelo trpi telefonska obveščevalna služba.

■ Prihod nizozemskih novinarjev. Danes ob 8-11 prispe iz Zagreba v Ljubljano skupina holandskih novinarjev, ki že nekaj dni potujejo po naši državi. Ogledali si bodo Ljubljano in okolico, nakar odpotujejo zopet v domovino.

■ Odprta noč in dan so groba vrata. Umrli so: Jera Arh, 70 let stara, poljska dninarica, Vidovdanska c. 9; Anton Kolar, 61 let star, sodni uslužbenec v p., Tavčarjeva ul. 4. Blag jim spomin! Žalujemo naše sožalje!

■ Društva, organizacije, ki imajo za letošnjo pomlad predvidene svoje kongrese in slične prireditve, prosi uprava ljubljanskega velesejma, da iste postavijo v čas letošnjega XI. velesejma od 30. maja do 8. junija. Svoje sklepe naj društva sporoče naravnost upravi velesejma, ki jim bo šla v vsakem oziru na roko.

■ Gostovanje Rožanov v naši drami. Jutri popoldne ob 15. uri se bo glasila na odru naše drame naša beseda v mehkem rožanskem narečju. Rojaki iz St. Jakoba v Rožu, ki vprižore jutri popoldne svojo narodno igrano »Miklova Zala«, pojo tudi celo vrsto slovenskih koroških narodnih pesmi. »Miklova Zala« je dramatizacija Sketove ljudske povesti istega imena, za gledališče odre jo je napisal g. Jakob Spicar. Polno dramsko gledališče naj priča o naši ljubezni do bratov onstran Karavank. Cene ljudske dramske.

■ Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani naproša vse, ki so že pred potekom ugodnostnega roka, to je pred 30. aprila t. l. pismeno prijavili svoj pristop, da radi čimprejše možne zaključitve te akcije nemudoma izpolnijo formalne prijave, ki jih jim je poslalo društvo.

■ Ljubljanski državni konservatorij bo priredil še ta mesec večer skladb slavne češkega komponista Vítězslava Novaka, ki je proslavljati letošnjo leto 60. obletnico svojega rojstva.

■ Muzikalna zanimivost. Na dobrodušnem koncertu Rdečega križa, ki bo prihodnji ponedeljek 18. t. m. v veliki dvorani »Uniona«, so na sporedu tudi orkestralne točke na — orglice. To bo za Ljubljano vsekakor nekaj novega. Okrog 40 dijakov bo na orglice izvajalo koroške, štajerske, primorske, prekmurske, gorenjske in dolenske narodne pesmi. Pred izvajanjem vsake orkestralne točke pa bo recitacija zadevne narodne pesmi. Orkester obsega orglice za I. in II. glas in bas. Izvajanje bo povsem umetniško in bodo posetniki koncerta imeli priliko, seznaniti se s to pri nas še nenavadno muzikalno produkcijo.

■ 20-letnica zadruge fotografov. Včeraj dopoldne so imeli fotografji o priliki 20-letnice obstoja svoje zadruge slavnostno zborovanje v zbornici za TOI, katerega je otvoril načelnik Franc Grabjec. Ta je orisal borbo naših fotografov za priznanje obrtniških pravic. Zadruga šteje 121 članov, 48 pomočnikov in 30 vajencev. V imenu zbornice za TOI je zborovalcem čestital zbornični tajnik dr. Josip Pretnar. V imenu zveze obrtnih zadrug jih je pa pozdravil načelnik g. Josip Rebek. Nato se je vršil redni občni zbor s poročili načelnika Grabjeca, blagajnika Kunca itd. Sklenjeno je bilo, da prispeva odbor letno 1500 Din za Zvezo obrtnih zadrug. Pri volitvah je bil izvoljen za načelnika Franc Grabjec, za podnačelnika Anton Uršič, za blagajnika Franc Kunc, za odbornike pa Davorin Rovšek, Viktor Kunc, Ivan Pogačnik, Helena Berthold in Joško Šmuc. Izvoljeni so bili tudi namestniki.

Maribor

m Slovesna zaprisega novincev. Davi sta prota Trbojevič in vojni kurat Zavradlav na Tenzu zaprisega novince tukajšnjega 45. pešpolka. Nagovor na vojake je imel poveljnik polkovnik Dolenc.

m Materinska slava. Druga dekliška meščanska šola v Cankarjevi ulici bo priredila danes v sredo ob 16. uri materinsko slavo. Matere vabljene.

m Trgovci praznujejo. Jutri na praznik bodo po odredbi trgovskega gremija trgovine v Mariboru ves dan zaprte.

m Letalski miting v Zagrebu. Aeroklub »Naša krila« poziva vse voje člane in prijatelje naše aviacije, da se v čim večjem številu udeležijo letalskih slavnosti in mitinga v Zagrebu o Binkoštih, dne 24. in 25. t. m. Ministrstvo prometa je dovolilo za vse obiskovalce polovično vožnjo. Prijave za udeležbo sprejema tajnik kluba »Naša krila« g. kapetan I. kl. A. Grabrič v Meljski vojašnici ali pa v stanovanju na Koroski cesti 19 vsak dan od 13. do 15. ure.

m Za rezervne častnike. Vsi v Mariboru stanujoči rezervni častniki, ki so prejeli uniformo od države, odnosno od društva rezervnih častnikov, se pozivajo, da se radi pregleda z njo javijo v torek 26. t. m. med 7. in 12. uro pri naborni komisiji poveljstva mariborskega vojskega okrožja v Gambrovi dvorani v Gregorčičevi ulici.

Pijte original »CHABESO«. 1114 m Koncert Glasbene Matice v Rušah. Pevski zbor naše Glasbene Matice bo v nedeljo 17. t. m. popoldne priredil društveni izlet v Ruše, kjer bo ob 16. uri koncertiral v Sokolskem domu. Zbor bo nastopil z istim programom kakor zadnjik v Mariboru.

m Enodnevní tečaj za vinogradnike. Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru bo v soboto 23. t. m. enodnevní tečaj za poletna dela v vinogradu in za pokončevanje škodljivcev ter bolezní vinske trte.

m Nabori za Maribor. Nabori v Mariboru za novince rojene l. 1911 do 1906 bodo v Gambri-

novi dvorani v Gregorčičevi ulici 44 dne 20., 21., 22., 23. in 24. t. m., vsakokrat s pričetkom ob 7. uri zjutraj. Vsi obvezanci se pozivajo, da se javijo točno določenega dne in ob določeni uri. S seboj morajo prinesiti vse potrebne dokumente.

m Zgodovinsko društvo v Mariboru. Da se je izlet v Ptuj tako lepo posrečil, gre zasluga predvsem izbornemu vodstvu g. prof. Mlakarja, ki je povedel udeležence najprej na Hajdino, razložil tam historično topografijo stare Petovljane ter oba mitreja, nato pa v mestni Ferkov muzej in na grad. V drugi vrsti pa predstavil teljem Muzejskega društva v Ptuj, ki so sklicali sejo, na kateri se je razpravljalo o sodelovanju Zgodovinskega društva v Mariboru in Muzejskega društva v Ptuj. Zunanji rezultat skupnih posvetovanj je sklep, da priredita obe društvi prvo nedeljo v juniju izlet v Varaždin, da obiščeta tamošnje Muzejsko društvo.

m Pod okriljem mariborske Ljudske univerze bo v ponedeljek 18. maja v dvorani Apolo-kina komorni večer gojencev drž. konservatorija v Ljubljani. Izvajata se Mozartov in Ravellov kvartet ter Novakov klavirski trio. Na večer opozarjamo vse prijatelje glasbe.

m Poroke. Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Josip Jeglič, hišni posestnik in gđ. Josipina Majcnova, hči posestnika; Ervin Kunert, bavarski mojster in gđ. Angela Jugova, hči posestnika; Anton Šerne, šofer in gđ. Ottilija Polančeva, šivilja; Josip Hausmeister, vinar in gđ. Analijsa Crvekova, vinarica; Karel Sever, kazniški paznik in gđ. Terezija Prekarjeva, kuharica; Franc Salovec, miz. pomočnik in gđ. Elvira Raškova, delavka; Anton Gobec, čevljar in gđ. Hedvika Kosova, tkalka; Franc Ukmar, mehanik in gđ. Albina Kosminova, prodajalka; Janez Deutschmann in gđ. Marija Kodeljeva ter Ferdinand Rojs, krovec in gđ. Antonija Kobulova, sobarica. Bilo srečno!

Radi kvalitete in cene — samo »Karočevlje!« 985

m Narodno gledališče. Danes zvečer bo krstna predstava groteske dr. Slavka Gruma »Dogodek v mestu Gogi«, kateri bo prisostvoval tudi avtor, ki je že včeraj prispel v Maribor. Jutri, na praznik, ob 20. uri zvečer se bo ponovila Szirmajeva opereta »Kavalir Miško« po znanih cenah.

m Kinematografi. Grajski kino: od včeraj dalje 100% zvočni film »Fra Diavolo« s Tinom Patiero. Kino Union: samo še danes v sredo 100% zvočni film »Moja žena — tvoja žena«. V četrtek in dalje »Ljubavni ekspress«.

m Preselitev in povečanje poštnega urada 3. V sled neprestanega naraščanja Magdaleniinega okraja so postali dosedanja prostori poštnega urada 3 v Frankopanovi ulici pretesni. Urad se bo zaradi tega še letos preselil v palačo Pokojniškega zavoda na Trgu kralja Petra, kjer bo dobil razne nove oddelke, tako da bo lahko samostojno posloval. To odločitev iskreno pozdravljajo vsi prebivalci desnega brega in okolice in žele, da bi se čim prej realizirala.

m Rokoborbe. Že nekaj dni se v varietetu na Trgu kralja Petra vrše rokoborbe, pri katerih prednjači češki atlet Mrna. V ponedeljek zvečer je nastopil proti neimenovanemu avstrijskemu amaterju za nagrado 2000 Din in ga v tretjem kolu z veliko nadmočjo premagal.

m Sprememba posesti. Bivša telovadnica »Svobode« v Studencih, ki so jo zgradili šele pred nekaj leti za okrog 200.000 Din, je na dražbi kupil te dni posestnik in gostilničar g. Mraz za 70.000 Din.

m Knjigovodski tečaj. V nedeljo 10. t. m. ob 9. uri je zadržni nadzornik g. Založnik otvoril knjigovodski tečaj, ki ga je organiziral zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI. Tečaj poseja 68 interesentov. Poučujeta profesorja tukajšnje trgovske akademije gg. Struna in dr. Rutar.

m Težka nesreča železničarja. V ponedeljek popoldne se je dogodila na Glavnem kolodvoru težka nesreča, katere žrtev je postal 32-letni železničar Ivan Kren. Kren, ki je zaposlen pri premikanju, je hotel speli dva vagona, pri tem pa sta ga zagrabila odbijača ter mu strla desno roko. Razen tega je dobil težke poškodbe tudi na glavi. Pozvani rešilni avto ga je takoj prepeljal v bolnišnico, vendar pa je njegovo stanje zelo resno.

m Velik požar v fovarni Doctor in drug. Včeraj zjutraj ob 1-30 je iz še nepojasnjenega vzroka pričelo goreti v prtiliču nove predilnice tovarne Doctor in drug. Ogenj se je precej naglo razširil, a so ga gasilci lokalizirali in do 8-45 popolnoma pogasili. Škoda znaša okrog 400 tisoč Din, a je krita z zavarovalnico. Trije gasilci so se pri gašenju porezali s šipami, dva pa sta se lažje zastrupila s plinom.

m Nesreča starke. Na Aleksandrovi cesti sta na pločniku pred Wesiakovo trgovino dve neznanici, ki sta govorili italijansko, sunili 74-letno zasebnico Marijo Jančičevo, da je zdrnila s pločnika in padla. Pri padcu si je Jančičeva zlomila desno nogo in so jo morali prepeljati v bolnišnico.

m Tatvina kolesa. Včeraj popoldne je pred trgovino Jaš & Lesjak v Ulici 10. X. neznanec ukradel trgovskemu zastopniku Francu Ksaverju Lešniku črno pleskano kolo znamke Puch, vredno okrog 1200 Din.

m Nezgoda. V Trstenjakovi ulici se je v ponedeljek onesveščena zgrudila na tla delavka Minka Zabkarjeva. Prvo pomoč so ji nudili na rešilni postaji, od koder so jo prepeljali na dom.

Novo mesto

Roko si je prerezal 45-letni posestnik in kovač Franc Ajdič iz Radnje vasi pri Trebelnem. V nedeljo zvečer se je dobre volje vrazil iz svojega vinograda na Hmeljičju. Družini je nesešel liter vina, pa mu je na mokrih tleh spodrsnilo in je padel tako nesrečno in s tako silo, da si je do kosti prerezal dlan. Za silo so mu ustavili kri doma, potem pa je moral k usmiljenim bratom v Kandijo.

Nogometna tekma med S. K. Javornik (Rakek) in S. K. Elan (Novo mesto) je prinesla v nedeljo popoldne slednjemu znago z rezultatom 5:0 in tako si je naš agili Elan ohranil deželno prvenstvo, k čemur mu iskreno čestitamo, želeč mu vedno večjega razmaha in elana. Ljubljanski maturanti gostujejo drevi v Sokolskem domu z zelo pestro akademijo, na kar občinstvo ponovno opozarjamo.

Gelje

* »Miklova Zala« tudi v Celju. Kakor znano pridejo v četrtak v Ljubljano koroški igralci iz St. Jakoba v Rožu. Prišli pa bodo tudi v Celje ter bodo v petek 15. t. m. ob 20. uri v Mestnem gledališču vprizorili znano koroško igro »Miklova Zala«. Igralcev je 40 po številu ter so to potomci onih Korošcev, med katerimi se je pred stoletji odigrala resnična zgodba Miklova Zala. V igri so vpleteni koroški narodni običaji in narodne pesmi, tako da bo to res izvrstna koroška prireditev, katere ne sme nobeden zaveden Celjan zamuditi. Vstopnice se dobijo v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek ter v Mohorjevi knjigarni. V soboto bodo Korošci igrali v Mariboru.

* Predavanje za čebelarje. Čebelarstva podružnica za Celje in okolico priredi v nedeljo 17. t. m. ob 15. poučno predavanje pri čebelnjaku g. Rebova v Košnjici. — Vsi čebelarji vljudo vabljeni.

* Tlakovanje mestnih ulic. V ponedeljek so pričeli z deli za tlakovanje Razlagove ulice z granitnimi kockami. Na to bodo še tlakovali Kapucinsko ulico ter Slomškov trg. Razlagova ulica je med tem časom za tovorni promet zaprta in se vrši prevoz preko Slomškovega ter Glavne trga in Gosposke ulice.

* Borza dela v Celju išče 7 hlapcev h konjem, 12 hlapcev h govedini, 3 kravarje-majarje, 4 rudarje, po 2 kočijaža, mizarja, čevljarja in peka, po 1 kovača, kolarja, žagarja, zidarskega polirja in prodajalca peciva, po 2 kovača in mizarja ter po 1 podobarskega, čevlarskega, mlinarskega in pekovskega vajenca, 23 kmetijskih dekel, 4 poljske delavke, po 3 hotelske ter gostilniške kuharice in 3 druge kuharice, 2 natakarice, po 1 perico, šiviljo perila, likarico, 10 služkinj ter 1 šiviljsko vajenico.

* Zidarji ne gredo v Skopje. Pred dvema tednoma je zidarski mojster g. Korošec iz Smarznega ob Paki iskal 200 zidarjev ter 150 dlnarjev, ki bi šli z njim v Skopje graditi hiše. Ker se pa je izkazalo, da bi morali zidati izven Skopja in bi bile razmere zelo neugodne, prekliče sedaj to ponudbo. Pač pa bo koncem maja potreboval večje število zidarjev in delavcev za mesto Skopje.

* Rešilna postaja je v preteklem mesecu intervenirala v 40 slučajih in sicer je 36-krat bila poklicana za prevoz, 4-krat pa je nudila prvo pomoč na ambulanci.

* Peki oproščeni. Svoječasno preložena razprava proti vsem celjskim pekom se je včeraj dopoldan nadaljevala. Ker je sodišče prišlo do prepričanja, da naredba banske uprave ni imela v mislih maksimalnih cen, temveč je dala samo smernice za cene, celjski peki te naredbe niso mogli prekršiti in so bili vsi oproščeni od obtožbe.

* Najdba. Na Masarykovem nabrežju je bila 8. t. m. najdena srebrna broša. Dobi se na policiji.

* Nesreča dveh kolesarjev. 30-letni Aab Henrik, uradnik pri Westenu je v ponedeljek padel z motornim kolesom in se poškodoval na čelu. — 28-letni knjigovodja Ušeničnik Boris iz Drešnje vasi pa je padel s kolesa in si zlomil desno nogo. Rešilni avto je oba prepeljal v javno bolnico.

* Nezgodna poljske delavke. 70-letna Preložnik Neža iz Bezovice pri Konjicah se je pri delu na polju spodtaknila in padla tako nesrečno na desno ramo, da si je zlomila ključnico. Prepeljali so jo v celjsko bolnico.

* Najdbe in izgube. Dijak Likar Svetožar, stanujoč v Levstikovi ulici, je 9. t. m. na Masarykovem nabrežju našel črno listnico s pet bankovci po 10 Din. Listnica se dobi pri njem. — H kolodvorskemu restavratiju g. Hobaherju se je zatekel 3. t. m. ovrar brez znamke. Dobi se v kolodvorski restavraciji. — Na cesti v Arclinu se je 9. t. m. našel platen nahrbtnik z različno vsebino ter nemškimi potnimi listmi na ime Max Andres iz Münchena. Dobi se na policiji. — V mestu je bila izgubljena zlata ženska zapesnica vredna 250 Din. — Na Glavnem trgu je bila izgubljena črna usnjena listnica z nekaj denarja.

Kranj

Kino Talija predvaja 14. maja 100% vefilm Lažni Feldmaršal, vojniška tonfilmska humoreska, dialogi Roda Roda, glasba Jara Beneš, režija Karol Lamač. V glavnih vlogah Vlasta Burian, Roda Roda, Harry Frank itd. Predstave: 14. maja ob 5., 7. in 9. uri; 15. maja ob 9. uri ter eventuelno 16. maja ob 9. uri.

Potovanje po zvezdi večernici

75.

Rjovenje se je bolj in bolj bližalo, in kmalu sta Dušan in Danica opazila tudi dve velikanski, boreči se zveri. Manjši, a spretniji ceratozaver se srdito napadla okornega stegozavra. Skakal je za njim, zaganjal se mu v boke in ga neusmiljeno grizel. Mlada pobotnika sta z vrha praprotnje palme z grozo opazovala ta dvoboj na življenje in smrt. Radovedna sta bila, kdo bo zmagal...

Žalostna slika iz naše vasi

Demon alkohol — rušitelj morale našega ljudstva

Kranj, 12. maja. Nobena zdravniška statistika nam ne more plastično predložiti vsega gorja, ki ga je prizadejal alkohol fizičnemu življenju našega ljudstva. Alkohol ne uničuje samo odporne moči žilavih in mišičastih teles našega kmetijskega stanu, ne seje samo strupenih kali tuberkuloze. Alkohol ruši tudi temelje našega etičnega življenja. Še se najde romantik, ki navdušeno govori o zdravi konstituciji naše vasi in njenega zajedniškega življenja. Toda alkohol nam ruši domove, uničuje tradicijo družinskega življenja. Naši fantje, ki se vdajajo pijači, so razdražljivi, alkohol jim vze vse razsodnost in čut odgovornosti. Dogajajo se nemoralne stvari, ki so v največjo sramoto našega ljudstva. Pri vsem tem je pa število gostiln in vinotokov vsak dan večje. Skoro v vsaki vasi se toči alkohol na treh ali štirih krajih. Ni čudno, če so na dnevnem redu pretepi, uboji in silni.

Kako uro od Kranja leži ob Savi Prebačevo, precej velika vas. V nedeljo 3. maja je umrla tam priletna Apolonija Perčič. Pri nas na deželi je že od nekdaj lep običaj, da ponoči vlašani pri mrliču »čujejo«, medtem ko ga hodijo drugi kproit. Navadno se zberejo fantje in dekleta ter zapojejo. Seveda se ob takih prilikah tudi pije. Pri Apoloniji Perčič je čulo šest moških, med njimi je bil tudi eden že oženjen. Štirje so bili iz Prebačeva, dva pa iz Senčurja. Prišli sta tudi obe dekli, ki služita pri Petru Novaku, mlinarju v Prebačevem, starejša Meta in 21-letna Nežka. Nežka, okrog katere se suče vsa zgodba, je doma v Bučki vasi na Dolenjskem in ni nič kaj prikupljive zunanosti pri vsej svoji mladosti. Ker dekle dobro poje, so jo fantje povabili, da bi skupno kako uredili. Fantje so bili po dekletovi izjavi že malo vinjeni. Malo po polnoči se je starejša dekla Meta naveličala straženja pri mrliču in odšla domov. Vabila je s seboj tudi Nežko, ki se sedaj izgovarja, da jo fantje niso pustili z Meto, češ naj le počaka, da bo šla z njimi v vas, kjer bodo zapeli, da bodo ljudje videli, kako fest fantje so to. Vseh šest fantov z Nežko vred je odšlo v bližnjo gostilno »pri Strelec«, kjer so popili menda dva štelana vina in nekaj žganja. Odtod so odšli proti sosednji vasi Hrastju. Ho-

teli so v trgovino »pri Kovaču«, ki toči pijačo čez cesto. Ker sta gospodar in gospodinja trdno spala, so odšli v skladišče v kleti. Tu sta običajno spali dve dekleti, ki se učita pri gospodnji šivanju. To noč pa je bila tam samo ena od obeh, stara kakih 17 let. Ker se je nahajal v tej ponočnjaški družbi tudi gospodinjčin brat, jim je ta prinesel piva. Nežka pravi, da so jo tam fantje opijanili. Nekaj časa jim je svetila sveča, ki jo je pa eden od fantov upihnil. Dekle trdi, da sta jo dva potem držala in da se spominja, da sta dva izvršila nad njo nasilje posilstva. Res se ji poznajo na rokah še danes temne lise, sledovi rok, ki so jo krčevito držale. Okoli treh ponoči so odšli z njo k mlinarju, kjer je služila. Menda se je še potem v pijanosti pričela z gospodarjem, ki za vse to ni vedel.

Naslednjega dne, v ponedeljek je bil praznik sv. Florijana, ko delo na polju počiva. Mlinar je zvedel za vso zadevo in odpovedal Nežki na 14 dni službo. Dekleta je to tako potrla, da je v terek izmaknila iz omare steklenico, v kateri je bilo za nekaj prstov lizola. Na vsihlkih je popila lizol. Starejša dekla Meta jo je opazila, ko se je zvijala v bolečinah in poklicala gospodarja. Z vozom so jo pripeljali v Kranj k zdravniku g. dr. Josipu Bežku, ki ji je izpral želodec. Lizol ji je močno požgal notranje organe, tako da še sedaj ne more govoriti naglas in težko hodi.

O vsej zadevi so bili obveščeni orožniki šele v soboto, ker so fantje večje prikrivali sramotno dejanje. Zaslišali so dekle in aretirali vseh šest soudeležencev. Nihče ne prizna kake krivde. Izgovarjajo se, da so bili čisto trezni, da pa je bila pijana Nežka, ki je menda malo slaboumna in da ni govorila o kakem posilstvu. Kot pričo navajajo 17-letno učenko pri Kovačici, ki je spala v skladišču in pravi, da se ni zgodilo nič nemoralnega. Vso zadevo ima v rokah sedaj sodišče.

Kljub vsem nejasnostim je vendar pribito res, da je vsega kriv alkohol. Kako kvarno zlo so zakotne prodajalne pijače, kjer se toliko na skrivaj ponočuje in popiva. Take vrste lokale bi bilo treba brez nadaljnjega zapreti.

Brežice

Prireditve brežiške meščanske šole. V soboto zvečer in v nedeljo popoldan je priredila tukajšnja meščanska šola materinski dan, ki je prav lepo uspel. Vse priznanje gre strokovni učiteljici gđ. Ivi Rucelj, ki je igrice s svojim trudom postavila na oder. Končno naj še omenimo, da sta bili obe predstavi precej dobro obiskani.

Prvi sokolski nastop. Sokolska četa v Globokem pri Brežicah je priredila v nedeljo 10. t. m. popoldne svoj prvi nastop, združen z veselico. Nastopilo je tudi sokolsko društvo iz Brezice. Globokški Sokoli so nas prav ugodno presenetili z dobro izvajanimi vajami. Udeležba je bila zelo lepa.

Pojasnjen samomor. »Jugoslovane« je že pred dnevi poročal, da so našli v bližini Cateških toplic mrtvega nekega moškega. Sedaj se je stvar, ki je vzbujala že naravnost fantastične govorice, vendarle pojasnila. Samomorilec je upokojeni major Bojanović iz Zagreba. Bil je zadnje čase zelo dušno potr. O kakem roparskem umoru ne more biti niti govora. Pač pa je še vedno zelo zagonetno dejstvo, da niso našli pri njem samokresa. Mogoče pa ga mu je kdo vzel. Sorodniki so bili o vsem tem baje obveščeni po nekem zagrebškem listu. Nesrečnica, ki je bil pokopan na čateškem pokopališču, so dali sorodniki izkopati, nakar je truplo prepeljal pogrebni avtomobil v Zagreb.

Požar. V petek okoli polnoči se je nenadoma pooblačilo in okrog pol 2. ure popoldne je med nevihto z gromom in bliskom udarila strela v gospodarsko poslopje g. Pečnika, posestnika v Zakutu pri Brežicah. Na kraj požarne nevarnosti so takoj prihiteli gasilci iz Zakuti, za njimi pa brežiško gasilno društvo. Škoda je precejšnja in krita z zavarovalnico.

Florjanov sejem. V ponedeljek 11. t. m. se je vršil v Brežicah vsakoletni Florjanov sejem, na katerega je prispelo veliko kramarjev. Kupčije ni bilo.

Čateške toplice. Na praznik v četrtak 14. t. m. se bo otvorila sezona v zdravilnih čateških toplicah. Ob tej priliki se bo vršila istotam veselica.

Slovenske Konjice

Zborovanje učiteljskega društva za srez Konjice. Dne 7. t. m. je zborovalo učiteljsko »Konjiškega učiteljskega društva« v osnovni šoli v Zrečah. Glavni smoter zborovanja je bila hospitacija pri delovnem pouku, katerega je uvedla gđ. Verbek Neža v svojem razredu. Hospitalcija, ki se je vršila v tretjem oddeljenju, je bila vseskozi zelo zanimiva. Na podlagi delovnega pouka so učenci z največjim zanimanjem sodelovali pri pouku ter vzlic temu, da so si stajilo večino vprašanj sami med seboj, so pokazali prav dobro disciplino. Kot izhodno točko je vzela gđ. učiteljica izlet, ki so ga učenci pred kratkim napravili po domači vasi. V to snov so prav spretno vpletli in priključili nanjo vse ostale predmete. Njih pripovedovanje je bilo vzdržno, odgovori pa točni in smotreni. Gđ. razrednica je tudi prav spretna risarka, kar je dokazal osebno prav lepo izdelani veliki stenski zemljevid konjiškega sreza, kakor tudi številne risbe učencev. Po končani hospitaciji se je vršil pogovor o podani snovi. Prihodnje zborovanje se bo vršilo na Prihovi 11. maja, ki bo istotako zvezano z hospitacijo v delovni šoli g. šol. upravitelja Kontler Julija.

Pešizlet konjiškega sokolskega društva v Tepanje se bo vršil v nedeljo 17. maja. Udeležba je obvezna za vse oddelke. Odhod ob 14. uri z dvorišča Narodnega doma.

Gledališko igranje »Divji lovec« uprizori učiteljsko osnovne šole v Čadramu ob sodelovanju več drugih diletantov na solskem odru v Čadramu na prizletnik 14. maja.

S kulukom so tudi pri nas pričeli. Za enkrat je določeno po 3 dni kuluka na občinskih in po 3 dni na okrajnih cestah.

Sokolstvo

Lahkoatletski tečaj Saveza SKJ v Zagrebu.

Načelnistvo Saveza SKJ je otvorilo v petek 8. t. m. lahkoatletski tečaj v Zagrebu pod vodstvom znanega sportnega strokovnjaka in člana načelnistva SKJ br. Hrvoja Macanovića. Tečaj bo trajal do 15. t. m. Ni potrebno povdarjati veliki pomen, ki ga bo imel tečaj za naše Sokolstvo. Sokolstvo in sport morata danes delati roko v roki. V tem oziru se je dosegel te dni sporazum med sokolskim, lahkoatletskim in plavalnim savezom, po katerem bodo mogli člani sokolskih društev tekmovali na vseh tekmah lahkoatletskega in plavalnega saveza kraljevine Jugoslavije.

Tečaj se vrši dnevno od zore do mraka na igrališču Concordije na Tratinjski cesti. Poleg brata Macanovića delujejo pri tečaju bratje Dobrin, tehnični vodja Jugoslovanskega lahkoatletskega saveza, V. Janković, referent za lahkoatletiko sokolske župe Zagreb, dr. Narančić, Buratović, Tončić, Krajačić in drugi. Zdravniško službo vršijo zdravniški higijenski zavoda.

Tečaj obiskuje 46 izbranih sokolskih prednjakov oz. prednjač iz žup Mostar, Maribor, Beograd, Karlovac, Niš, Novi Sad, Osijek, Sušak, Tuzla, Veliki Bečkerek, Varaždin, Celje, Zagreb, Šibenik, Novo mesto, Split, Ljubljana in Cetinje. Tečaj finansira Savez SKJ. Vsi udeleženci tečaja bodo proučili najvažnejše panoge lahke atletike, ki je nujno potrebna sokolski vzgoji. Želimo prvemu tečaju SKJ čim lepših in trajnih uspehov! Zdravo!

Šesttedenska prednjaška šola COS v Pragi, kamor imajo dostop tudi vsi člani SKJ, se bo vršila od 24. maja do 4. julija v Tyrševem domu. Na poziv saveznega načelnistva so priglasile župa SKJ 16 reflektantov za posejanje šesttedenske prednjaške šole v Pragi. Z ozirom na številne prijave je savezno načelnistvo zaprosilo COS, da sprejme 9 naših članov v prednjaško šolo. Med temi je tudi stipendijsko mesto po pokojnem bratu Antonu Maleju, ki ga je ustanovila za dobo 10 let COS ob tragični smrti brata Maleja. Stipendijsko mesto daje pravo na brezplačno bivanje v prednjaški šoli in povrnitev vseh potnih stroškov od Prage in nazaj. Številne prijave za sokolski študij v Pragi dokazujejo, da vlada med našim članstvom živahno zanimanje za izpopolnitev sokolskega znanja.

Z izbirnih tekem za svetovno prvenstvo

Gregorka Boris * Sumi Peter

(Karikature narisal Tošo Primožič.)

Guštanj

Popravek. V nedeljskem »Jugoslovane« pod naslovom »Samomor« je tiskarski škrat izpustil kraj. Dogodek se je pripetil pri Sv. Heleni pri Črni, ker se pri nas kaj takega ni zgodilo ter so cenjeni bralci to najbrže sami popravili.

Čevljar baron. Pevsko in godbeno društvo je priredilo spevoigro z zbori in kopleti Čevljar baron, ki ima zelo mično vsebino, polno humorja. Režija in zasedba vlog je bila posrečena. Moje podplat (Zavodnik) je igral izborni. »Ze prvi utis odloči vse,« je zapel s simpatičnim baritonom. Baronica (Jamšekova) je ugaljala s svojo ošabnostjo v igri. Marička (Ledinečkova) se je odrezala s partnerjem Nacetom (Tomažič), ki je izzval obilo smeha in dobrega razpoloženja pri publiku. Teta (Angela), dekla (Šater) posrečena. Zbor je bil mestoma nesiguren. Orkester je igral med odmori koncertne točke.

Slovenska Bistrica

V vodo je padel pred dnevi sinček tukajšnjega gostilničarja I. Frangeša. Fantek se je s svojo sestro, ki je nekaj let starejša, igrala ob potoku, medtem ko je mati obeh ogledovala vrt. Nenadoma je pričela punčka kričati in opozorila s tem mater, ki je takoj prihitela in skočila za potapljajočim otrokom in ga tako rešila. Nesreča se je zgodila takole: Fantek je šel k potoku in gledal v valove, v rokah pa je držal kosček kruha, ki mu je padel v vodo. Pripognil se je in ga hotel vloviti pri tem pa je strbunknil v vodo. Nezgodna ni imela drugih posledic kakor rahel prehlad.

Krstno slavo praznuje 14. t. m. naša garnizija, prvi divizion konjičke artilerije, s posebnim slavljenjem in parado.

Z zlato kolajno za vestno službovanje je bil odlikovan podporučnik Milutin Živković. Čestitamo.

Sokolsko delo. Prvi nastop sokolske čete v Laporju pri Slov. Bistrici bo v zvezi z nastopom nekaterih vrst matičnega društva na praznik 14. t. m. Članstvo se poziva, da se udeleži izleta polnoštevno in po možnosti v krojih.

Poroka. Poročil se je 11. t. m. gospod Šprogar, uradnik tukajšnjega kr. sodišča z gđ. Leskovar iz Pragerskega. Obilo sreče!

Naše stabilizacijsko posojilo

Priznani nacionalni ekonom in urednik »Narodnega Blagostanja« g. dr. Velimir Bajkić je v beograjski »Politici« priobčil veleslužbeni članek o historijatu in važnosti našega investicijskega posojila. Med drugim ugotavlja avtor, da je ravno pred tremi leti takratni finančni minister sporočil, da je v Londonu zaključil prehodna pogajanja o najetju zunanjega posojila v znesku 12 milijonov šterlin, od katerih bi se imeli štirje milijoni uporabiti v svrhu stabilizacije našega dinarja. Polna tri leta je živela naša javnost v negotovosti, ali pride do definitivnega zaključka tega posojila ali ne. Posojilo se je zaključevalo z enim najmočnejših finančnih skupin Evrope z Rothschildom. Medtem je naša vlada v mesecu novembru l. l. pogodbo odpovedala, kar se je v Londonu tolmačilo kot zunanepolitična preorientacija. To pa je bila velika pogreška. Od nas ni bilo mogoče zahtevati z ozirom na potrebo zakonske stabilizacije dinarja, kakor tudi z obzirom na naš kredit obde, da še nadalje pustimo stabilizacijsko vprašanje nerešeno.

Glavni argument vseh nezadovoljnih naših odgovorov je tvorilo vprašanje: Kaka jamstva imamo, da dobimo posojilo v Franciji? Naš odgovor je bil sledeč: Francosko tržišče je mnogo sposobnejše, da nam nudi posojilo, kakor je to slučaj v Londonu. Francija se duši v preobilici kapitala. Tudi pogajanja s francoskimi bančniki niso bila kratka, polnih sedem mesecev so trajala, tako da so nekateri dvomili v realizacijo tega posojila.

Jugoslavija je štirikrat apelirala na svetovno tržišče kapitala in to l. 1922 in 1927 preko Blera in Chase national bank, 1927 z emisijo založnic Drž. hipotekarne banke in l. 1928 s švedskim posojilom v zvezi z zakupom vžigalčnega monopola. Sedemodstotno stabilizacijsko posojilo je peti apel na svetovno tržišče kapitala. Švedsko posojilo ni v bistvu apel na širšo maso kapitalistov, ker je Kreuger prejel eno samo obligacijo z naše strani, zato tudi posojilo ni bilo emitirano, niti ne notira na nobenem denarnem tržišču, in tudi ne spada v oceno ostalih naših posojil, ki jih hočemo vsprejeti s tem najnovejšim.

Prvo naše posojilo v znesku 100 milijonov dolarjev je najnepovoljnejše. Obrestna mera znaša 8%, emisijski tečaj pa 86-75%. Druga Blerova tranša v znesku 30 milijonov dolarjev se je znižala v obrestni meri na 7%, emisijski tečaj na 86%. To je značilo znatno izboljšanje napram letu 1922. Pri novem stabilizacijskem tečaju nam je znan samo emisijski tečaj, ne pa prevzemni. Če vzamemo, da bodo vsi stroški prevzema znašali 5 točk, potem znači, da bomo dobili neto 82-5%. Potemtakem bi izgledalo, da je to posojilo za 3-5 točk nepovoljnejše od zadnje Blerove tranše, vendar temu ni tako.

Situacija tržišča kapitala, posebno v Ameriki, je bila do znanega borznega poloma v New-Yorku v oktobru leta 1929 nekoliko dovršena v poslovnem pogledu. Ameriški bančni zastopniki so nekako krošnjariji od ene evropske države do druge in od enega mesta do drugega in na vse mile načine ponujali posojila. V New-Yorku je skoro vsaka finančna skupina imela v Evropi takega krošnjarija in tudi v Beogradu jih ni manjkalo. Pod takimi prilikami je bilo zaključeno tudi Blerovo posojilo leta 1927.

Po ameriškem borznem polomu pa je postala

situacija na mednarodnih tržiščih kapitala na mah otežkočena. Razne konference s strani najuglednejših finančnikov so pokazale važnost tega vprašanja. Po ameriškem polomu je edino Anglija kazala funkcioniranje denarnega tržišča in se to ne vsled preobilice kapitala, pač iz prestižnih razlogov in preveč optimistične politike bančnikov. Anglija je v letu 1930 nudila ameriškim državam znatna posojila, ampak je zato kovinska podloga državne banke doživljala kaj težke krize. Anglija se sploh ni mogla zainteresirati za evropske kontinentalne papirje, pač pa so to storila v pretežni večini francoska, švicarska, nizozemska in švedska tržišča. Jasno je, da se tu niso mogle vršiti velike denarne transakcije, ker se tudi Francija še do pred kratkim ni mogla odločiti, ali naj ventila svoje kapitalne presežke, v katerih se je dušila. Siromašne države pod takimi prilikami niso mogle priti do posojil. Madjarska n. pr. se že štiri leta zama zama, da bi dobila posojilo v inozemstvu. V zadnjem letu so bila v vsemu zaključena štiri mednarodna posojila in to: Jungovo v znesku 300 milijonov dolarjev, avstrijsko, romunsko in grško posojilo. Na podlagi takih izkušenj pač ni bilo upanja na sklep posojila pod kakršnimikoli pogoji.

Iz tega gledišča moramo tudi oceniti naše novo stabilizacijsko posojilo. V koliko se je situacija mednarodnih tržišč kapitala poslabšala, nam najzornostneje ilustrirajo tečaj našega 7% Blerovega posojila. Emisijski tečaj je znašal 92-5. V zadnjih mesecih pa te obligacije notirajo na newyorskem borzi 81-5-82-5. Tečaj se je potemtakem znižal za polnih 12%. Prilike v naši državi niso imele absolutno nikakega vpliva na to znižanje, pač pa je to posledica pomankanja kapitala na mednarodnih tržiščih. Tudi prva tranša Blerovega posojila prikazuje slično sliko.

Normalno je sploh nerazumljivo, da bančniki prevzemajo posojilo po tečaju, ki je mnogo višji, kakor tečaj obligacij, ki so bile emitirane v prejšnjih časih. Pri tem pa je treba še vpoštevati činjenico, da imajo prejšnje emisije prvenstvo v pogledu kritja. Naravno bi bilo, da tako posojilo pri enakem stanju na tržišču kapitala dobi najpovoljnejše tečaje za kapitaliste. Medtem pa vidimo, da pri poslabšanju stanja na tržišču kapitala dobivamo znatno ugodnejše tečaje, kakor so tečaji prejšnjih obligacij. Za finančnike, kakor tudi za laika so to neverjetni slučaj, kajti kje naj iščemo kapitalista, ki hoče plačati naše papirje po 87-5, če pa lahko nabavi naše Blerove obligacije po 82-5 v najslabšem slučaju.

Ta za kapitalista nepovoljen tečaj, predstavljaja izvanredno velik napor bančnikov, ki pa je mogel biti uspešen samo kot posledica vpliva francoske vlade in zaupanja v naše gospodarske prilike. Poleg tega je treba še vpoštevati, da se francosko efektivno tržišče nahaja trenutno v veliki nedelavnosti, vsi poskusi poživljenja so ostali brezuspešni. Tečaj stalno popuščujo. Večina delnic se nahaja v padajoči tendenci. Na pariški borzi, ki mora sprejeti glavni del našega posojila, vlada popolno mrtvilo, zato je tudi malo verjetno, da bi se že v kratkem izvršila emisija našega posojila. Zelo je verjetno, da bodo banke prevzele posojilo iz lastnih sredstev in bodo z emisijo počakale na ugodnejše čase.

Preprečena finančna katastrofa na Dunaju

»Neue Freie Presse« poroča, da je upravni svet avstrijskega Kreditnega zavoda za trgovino in obrt sporočil avstrijski vladi, da so znašale izgube zavoda v letu 1930 okroglo 140 milijonov šilingov. Ker predstavlja delniška glavnica 125 milijonov in so skupne rezerve bilancirane s 40 milijoni šilingov, je v kritje te ogromne izgube na razpolago 165 milijonov lastnih sredstev. To znači, da se bodo morale rezerve uporabiti v kritje izgub, poleg tega pa je potrebno konsumirati še 100 milijonov delniškega kapitala. Izgube se nekako tako-le postavljajo: velik del rezultira še s fuzijo z Bodenkreditanstaltom. Ravateljstvu ni bilo mogoče, kljub velikim naporom odstraniti slabih postavk Bodenkreditanstalta. Velik del izgub v znesku 60 milijonov šilingov izvira še iz te transakcije, čeravno so se pri nekaterih podjetjih dosegli že znatni uspehi. Znaten del izgube je nastal radi razvrednotenja efektivnih zalog banke. Pri splošni stagnaciji tu, kakor

tudi inozemskih tržišč v letu 1930 se je morala prilično visoka zaloga efektov bilancirati z znatno izgubo. Ostanek izgube obstoji v opisih dubioznih terjatev. Ta izguba je pri Zavodu še posebno velika, ker so industrijski koncerni podjetja veliki.

V kritje izgube je potrebno 160 milijonov šilingov. V prvi vrsti se bo znižal delniški kapital za 25%. Kapital bo potemtakem za 31 milijonov nižji, poleg tega se bodo uporabile rezerve tako, da ostane nepokritega še 69 milijonov šilingov. Od teh 160 milijonov bo dala na razpolago zvezna vlada 100 milijonov, avstrijska Narodna banka 30 milijonov, Rothschild 30 milijonov. V prvi vrsti bo treba pokriti 69 milijonov, da se pokrije efektivna izguba. Po vporabi teh 69 milijonov ostane še 91 milijonov, ki se bodo porabili za povečanje delniškega kapitala. Nov delniški kapital bo potemtakem znašal 185 milijonov. Vrednotenje banke postane avstrijska zvezna vlada sama.

bel 56°72'—56°92', Newyork ček 56°61'—56°81', Pariz 221°26'—223°26', Praga 168°31' bl., Curih 1093°50'—1096°50'.

Curih, 12. maja. Beograd 9°1340, Pariz 20°2975, London 25°2375, Newyork 518°875, Bruselj 72°20, Milan 27°1625, Madrid 51°775, Amsterdam 208°425, Berlin 123°60, Dunaj 72°975, Sofija 3°76, Praga 15°37, Varšava 58°15, Budimpešta 90°515.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 12. maja. Državni papirji: 7% inv. pos. 88—88°50, vojna škoda ar. 425°50—426°50, vojna škoda kasa 425°50—426°50 (426°50, 426), vojna škoda junij 425°50—426°50, vojna škoda december 426—426°50, 4% agr. obv. 51°25—52°25, 7% Bler. arang. 82°25—83 (83, 82°25), 8% Bler. 92°25—93, 7% pos. hipot. arang. 84—85°50 (85), Begluške 66°50—67. — Banke: Hrvatska 50—60, Prašedion 930—935, Union 174—176, Jugo 73—74, Ljubljanska kreditna 120 d., Medjunarodna 67 d., Narodna banka 7825—7877, Srbska 187—190. — Industrija: Sečarana Osijek 290—295, Trboveljska 305—307, Slavonija 200 d., Večve 120 d., Tobačne srečke 25 bl., Rdeči križ 50—60.

Zitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca čvrsta, promet: 1 vagon pšenice, 1 vagon moke.

Novi Sad, 12. maja. Pšenica: 79/80 kg. srednjebaška 187½—192½, baška okolica Novi Sad 185—190, baška okolica Sombor 175—180, baška potiska 197½—202½, gornjebaška 190—195, gornjebaška 190—195, gornjebanatska, banatska Bega šlep 195—200, sremska 78 kg 170—172½,

sremska okolica Indjija 172½—177½, slavonska 78 kg 170—175, slavonska šlep 77/78 kg 165—170. — Koruza: baška, sremska 102—104, baška, ladja Tisa 105—107, baška, ladja, Dunav, Sava 105—107. — Moka: baška Og. 265—285, 2. 240—250, 5. 220—230, 6. 205—210, 7. 165—175, 8. 130—135. — Otrobi: pšenični, baški, sremski, banatski, slavonski v juta vreča 120—125. — Promet: pšenica 12 vagonov, koruza 31 vagonov, moka 6 vagonov, otrobi 3 vagona.

Sombor, 12. maja. Pšenica: baška, potiska šlep 80 kg 195—200, baška okolica Sombor 78/79 kg 172½—177½, gornjebaška 79/80 kg 187½—192½, sremska 78 kg 170—175, slavonska 78 kg 167½—172½. — Rž. baška 140—150. — Moka: baška 7. 160—165. — Otrobi: pšenični, baški 125—130. Vse ostalo neizpremenjeno. Tedenca trdna. Promet 352 in pol vagona.

Budimpešta, 12. maja. Tendence prijazna, pšenica: mirna. Promet omejen. — Pšenica: maj 15°26—15°35 (15°29—15°30), junij 15°20—15°28 (15°16—15°17). — Rž. maj 14°64—14°65 (14°64—14°65). — Koruza: maj 14°33—14°40 (14°34—14°35), julij 14°34—14°50 (14°36—14°38) — avgust 14°49—14°60 (14°47—14°48).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendence neizpremenjeno mlačna, brez prometa.

Razširjajte Jugoslovana!

URE ZA BIRMO

nudi najcenejšo
IVAN PAKIŽ
Ljubljana
Pred Škofijo štov. 15

Logavice, roka-vice, volna in bombaž 463

najceneje in v veliki izbiri pri
KARL PRELOG
Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg

Okrajne zastopnike

za vse sreze sprejememo, sposobne tudi proti fiksni plači. Pripravno za pensionirane orožnike, učitelje itd. Pismene ponudbe na „UNION“, zavarnovalna družba, Ljubljana, Miklošičeva c. 7/III. 1222

Uniforme

za gg. oficirje in činovnike vse vrste, točno in solidno izvršuje od najboljšega blaga po zelo nizki ceni pri trdnosti in udobnosti. Vrbine, Ljubljana, Vičdovdanska cesta 20. 1196

Oglašujte

v „Jugoslovanu!“

NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri
JOSIP PETELINC
blizu Prešernovega spomenika ob vodi
1012

Danes, vsako soboto, nedeljo, sredo in vsak praznik
V HOTELU „BELLEVUE“
- svira godba White-Blue-Jazz - 1247

Priznana izborna vina in prvovrstna kuhinja. Lepo urejene tujske sobe, pension od Din 65. , krasen razgled, prijetno bivanje za letovističarje. Restavracija je odprta od pol 6. ure zjutraj, izvrstna kavica z domačim kravjim in kozjim mlekom. Cene normalne! Postrežba točna! Interurb. telef. 3042

Vabilo na 51. občni zbor

ki ga bo imela

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

v četrtek, dne 28. maja 1931, ob 15. uri v svoji sejni dvorani v Ljubljani, Dunajska cesta 18

Dnevni red:

1. Predsednikov nagovor;
2. Poročilo ravnateljstva;
3. Poročilo nadzorstva;
4. Odobritev letnega računa;
5. Razdelitev dobička;
6. Volitev predsednika, podpredsednika in treh članov načelstva;
7. Volitev treh članov nadzorstva;
8. Predlogi združnikov.

V Ljubljani, dne 12. maja 1931

Načelstvo.

Sport

Po drugem kolu.

Kolo sreče se vrtilo... Drugo kolo liginih tekem je prineslo marsikatero prijetno in neprijetno presenečenje. V Ljubljano je prišel Hašk siguren zmaga — ni mu bilo usojeno, izgleda, da je Ljubljana za Zagrebčane težek teren.

In Ilirija v Zagrebu? Vajeni smo visokih porazov naših klubov v Zagrebu. Topot je bilo drugače. Vsa poročila, tudi zagrebška soglasja, da je Ilirija podlegla nezasluzeno. Morebiti je sedaj napočil čas, ko ne bomo več z bojaznijo v srcu pričakovali poročila iz Zagreba.

Sarajevo je vroč teren. To je morala skusiti celo Jugoslavija. Ne samo, da je Slavija zaslužen zmaga s 2:0, bila je v vseh točkah boljša, čeprav je radi izključitve svojega najboljšega igrača, igrala 75 minut z desetimi možmi.

Z skopljanskim Jugom bodo morali Beogradčani resno računati. Pokazal se je kot čvrst in žilav nasprotnik.

V vojvodinski ligi so povsod zmagali domačini. Subotička tekma Bačka : Sand, ki je bila radi dežja odigrana šele v ponedeljek, se je končala s 1:0 za Bačko.

Na koncu pridemo do zaključka, da so se vrnili vsi gostujoči klubi z izjemo Juga brez točk domov.

Prinašamo tabelaričen pregled:

Zagrebska liga:					
Concordia	2	1	1	0	4:3
Primorje	1	1	0	0	5:3
Hašk	2	0	1	1	4:6
Ilirija	1	0	0	1	2:3
Gradjanski	—	—	—	—	—
Hajduk	—	—	—	—	—

Beogradska liga:					
Soko	2	1	1	0	3:2
Slavija	1	1	0	0	2:0
Jug	1	0	1	0	1:1
Sašk	1	0	0	1	1:2
Jugoslavija	1	0	0	1	0:2
BSK	—	—	—	—	—

Vojvodinska liga.					
Mačva	2	2	0	0	2:0
Bačka	2	2	0	0	2:0
Obilič	2	1	0	1	5:2
Gradjanski	2	1	0	1	2:1
Slavija	2	1	0	1	1:1
PSK	2	1	0	1	4:5
Sand	2	0	0	2	0:3
Vojvodina	2	0	0	2	0:5

Razne vesti.

V nedeljo so se vršile še nekatere domače tekme. Reka je porazila kombinirano rezervo Ilirije s 8:2.

V Domžalah je gostovala rezerva Ilirije in zmagala nad Diskom s 8:1.

V Novem mestu se je vršila prvenstvena tekma med domačim Elanom in Javornikom iz Rakeka. Zmagal je Elan s 5:0.

Medklubska etapna dirka.

Klub slovenskih kolesarjev Celje priredi v nedeljo dne 15. maja t. l. medklubsko etapno dirko (za juniorsko in glavno skupino) na progi: Celje—Rogaška Slatina—Konjice—Celje km 91. — Start v Celju ob 8:30. uri zjutraj. — I. cilj v Rogaški Slatini, II. cilj v Konjicah in III. cilj v Celju. Na vsakem cilju 20 minut odmora. — Pravico starta imajo vsi dirkači verificirani v Koturskem Savezu Kraljevine Jugoslavije.

Prijave je nasloviti na predsednika g. Mirko Fajsa, Celje-Dolgopolje 3, najkasneje do 15. t. m. Prijavnina 10 Din.

Darila: za najboljši čas dneva je razpisan pokal in tri kolajne za vsako skupino. Val ostali, ki prevozijo progo v nad 28 km brzini prejmejo priznanice.

Čenjeno občinstvo se opozarja na mojo

prvo sprejemnico

za barvanje in kemično snajenje

pri krojaču A. Prezelj, Vošnjakova ul. 4 (preje: Cesta na gor. kolodvor). V krojačnici se popravljajo vsake vrste barvana oblačila.

Ant. Prezelj,

krojač 1165

Ant. Wagner,

barvar.

Gospodarske vesti

× Znižanje uvozne carine na žito v Češkoslovaški. Na podlagi obvestil, ki so jih prejeli naši izvozniki žita, je češkoslovaška vlada s 30. aprilom t. l. znižala sledeče carinske postavke: Rž od 50 na 45 Kč, pšenica od 28 na 22 Kč, oves od 21 na 14 Kč, moka in mlevski izdelki od 84 na 65 Kč. Te nove carinske postavke veljajo od 9. maja 1931.

× 14°17 milijard dinarjev vlog. Po podatkih Narodne banke je bilo na dan 1. marca t. l. naloženih 10.474 milj. dinarjev na vložnih knjižicah, na tekočih računih pa 3.696 milj. dinarjev pri denarnih zavodih naše države. To stanje se je od 1. januarja t. l. povečalo za 290 milijonov dinarjev.

Borzna poročila

dne 12. maja 1931.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 12. maja. Amsterdam 22°82, Berlin 13°5175—13°5475, Bruselj 7°9059, Budimpešta 9°9114, Curih 1093°50—1096°50, Dunaj 7°9785—8°0085, London 275°97—276°77, Newyork 56°61—56°81, Pariz 222°26, Praga 167°91—168°71, Trst 297°28—297°43.

Zagreb, 12. maja. Amsterdam 22°82 bl., Dunaj 7°9785—8°0085, Berlin 13°5175—13°5475, Bruselj 7°9059 bl., Budimpešta 9°9114—9°9264, London 275°97—276°77, Milan 296°35—298°35, Newyork ka-

Kultura

Koncert češke filharmonije

Dne 11. t. m. je doživela Ljubljana nekaj, kar ji je dalo pečat visoko kulturnega in naprednega mesta. Koncertirala je v veliki dvorani Uniona slavna Češka filharmonija pod vodstvom Václava Talicha. Izvajali so Jirákov »Predigro k Šekspirjevi veseligris«, Vivaldijev »Concerto grosso«, Novákov sinfonično pesnitev »V Tatrach«, Martinůjev »La Baggare« in Čajkovskega VI. simfonijo (patetično). Skladbe vseh petih avtorjev odlikuje najvišje umetniško hodenje in zrele tehnike. Izvajanje je pa bilo tako idealno, da ga ni mogoče popisati. Prav tako je bilo navdušenje naše publike nepopisno. Komaj se je Talich prikazal, je zadonelo po dvorani kakor nevihta. Po vsaki odigrani ločki nova nevihta. Prav v čast si lahko slejemo, da smo bili deležni prvega koncerta turneje, ki jo nadaljuje v Padovo, Verono, Milan (2 koncerta), Modeno, Forlì, Ancono, zopet Verono in Padovo. Trst, Reko, Zagreb, Beograd (2 koncerta), Novi Sad, Budimpešta in Brno. Talich je privedel v Ljubljano tudi svojo ljubjeznivo gospo soprogo in so ga okupirali izleti na Rožnik, zato ga je bilo pred koncertom malo težko motiti. Ujel sem pa koncertnega mojstra Stanislava Nováka in kakih 10 filharmonistov. Pri izletu na grad so bili nad lepo Ljubljano in okolice zadivljeni in sem prepričan, da smo pridobili z njimi nekaj novih leloviščarjev. No, po koncertu smo se vrnili v Talichovo okolico v Unionu in sem izvedel, da je za prihodnje 3 sezone Talich vezan na Švedsko ter bo gostoval tudi v Leningradu in Moskvi, povsod po dvakrat. Ob politički sri smo se težko razhajali, večerj pa na kolodvoru še težje. Veselimo se zmagovitega pohoda Češke filharmonije in upamo, da se nas kmalu zopet spomni. Slavko Osterc.

K današnji krstni predstavi Grumovega »Dogodka v mestu Gogi« v Mariboru

Danes, v sredo zvečer, bo v mariborskem Narodnem gledališču druga krstna predstava izvirnega slovenskega dramskega dela v letošnji sezoni. Po dolgem oklevanju v Ljubljani bo mariborska drama vprizorila dr. Slavka Gruma dvodejansko grotesko »Dogodek v mestu Gogi«, ki je pred leti dobila prvo nagrado prosvetnega ministrstva v Beogradu in je po objavi v »Ljubljanskem Zvonu« izšla lani tudi v knjigi.

V »Dogodku v mestu Gogi« je pisatelj orisal vse tipične lastnosti našega malega meščanstva, načel pa tudi razne druge probleme, s katerimi se bavi novejša medicina in psihologija. Vse to pa v obliki, ki je za naše slovensko slovo nova in zanimiva. Oder je razdeljen na šest prostorov, v katerih se razvijajo razni dogodki in se iztekajo usode najrazličnejših ljudi, zajetih v moreče vzdušje »Goge«, malega mesta, ki zamača čaka dogodka, tistega velikega dogodka, ki bi bil končno zares dogodek in odrešitev. Grum je tu postavil zrcalo, v katerem se groteskno, pa tudi tragično zrcali človeška usoda.

Ta groteska spada med najboljše tvorbe sodobne slovenske dramske literature ter bo njena današnja vprizoritev v Mariboru brez dvoma najzanimivejša, kar jih je bilo v zadnjem času. Delo je zrežiral g. Jože Kovič. Nastopil bo pomnoženi dramski ansambl. Originalno sceno »Goge« sta po režiserjevi zamisli ter scenem osnutku g. inž. arb. Černigoja izvršila gledališki slikar g. Uštar in gledališki mojster g. Božik. R. R.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 13. maja: »Življenje je lepo«. Red D. Četrtek, 14. maja: ob 15. uri »Miklova Zala«. Gostujejo člani prosvetnega odra iz St. Jakoba v Rožu na Koroškem. Znižane cene. Ob 20. uri »X Y Z«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Petek, 15. maja: »Slehniki«, predstava v opernem gledališču. Red C.

Opera

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 13. maja: »Oj ta prešmentana ljubezenska Red A.

Četrtek, 14. maja: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Petek, 15. maja: »Slehniki«, dramska predstava. Red C.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 13. maja: ob 20. uri »Dogodek v mestu Gogi«. Krstna predstava.

Četrtek, 14. maja ob 20. uri: »Kavalir Miško«. Znižane cene.

Petek, 15. maja. Zaprto.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. maja: ob 16. uri »Začarana žaba«. Otroška predstava.

Ob 20. uri »Kavalir Miško«. Gostovanje mariborskega gledališča.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU

Petek, 15. maja ob 20. uri: »Miklova Zala«. Gostovanje koroških igralcev.

Dolenji Logatec

Navica se je zopet pojavila. Odpeljali so v ljubljansko bolnico štiriletnega J. Debenca, sina lesnega delavca pri trvdki Kunstelj. Ukrenevite vse, da se ta nevarna bolezen ne bo širila!

Gasilska tombola je krasno uspela. Glavni dobitnik krasno junico je zadel vinski kletar g. Sevnik, in to za bore tri dinarje.

Za vojnega referenta je imenovan za srez Logatec tukajšnji domačin peš. narednik gosp. Prišljar.

Bučka

Jako pametna naredba. Preteklo nedeljo je bilo razglašeno, da se morajo vsa slaba urejena pola v 18 dneh temeljito popraviti in izboljšati, sicer pridejo vsa pod »kuhuk«.

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

Preds. 1670 5/25—5 1255

Razglas.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo Berdena Frana, učitelja na državni osnovni šoli v Zgornji Šiški, tolmačem italijanskega jezika pri deželnem sodišču v Ljubljani.

Predsedništvo višjega deželnega sodišča v Ljubljani, dne 17. aprila 1931.

*

A 74/31—2 1259—3—1

Oklic neznanim dedičem.

Hribernik Franc, trgovski pomočnik v Rečici ob Sav. št. 51, je umrl dne 12. aprila 1931, nezapustivši nikake poslednje volje. Sodišču ni znano, ali je kaj dedičev. Za skrbnika zapuščini se postavlja gospod Felician Jože, preživitelj v Rečici št. 28.

Kdor hoče kaj zapuščine zase zahtevati, mora to tekom enega leta od danes naprej naznaniti sodišču in izkazati svojo dedniško pravico. Po preteku tega roka se izroči zapuščina, v kolikor izkažejo dediči svoje pravice, le-tim, v kolikor bi se pa to ne zgodilo, pripade zapuščina državi.

Okrajno sodišče v Gornjem gradu, odd. I., dne 5. maja 1931.

*

C II 798/31. 1249

Oklic.

Tožeča stranka Dešnik Avgust, žagar, Lehen, zastopan po dr. Lipoldu Franju, odvetniku v Mariboru, je vložila proti toženi stranki Podlesniku Janezu, posestniku, Lehen, radi Din 1603—s pripo. k opr. št. C II 798/31—1 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 29. maja 1931. ob pol dvanaajstih pred tem sodiščem v izbi št. 18.

Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja g. Podlesnik Avgusta, posestnik v Lehen, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. II., dne 4. maja 1931.

*

C II 799/31. 1250

Oklic.

Tožeča stranka Praprotnik Andrej, žagar na Lehen št. 84, zastopan po dr. Lipoldu Franju, odvetniku v Mariboru, je vložila proti toženi stranki Podlesniku Janezu, posestniku na Lehen, radi 13.642—Din s prip. k opr. št. C II 799/31—1 tožbo.

I. narok za ustno razpravo se je določil na 29. maja 1931. ob pol dvanaajstih pred tem sodiščem v izbi št. 18.

Ker je bivališče tožene stranke neznan, se postavlja g. Podlesnik Avgus, posestnik na Lehen, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. II., dne 4. maja 1931.

*

Nc I 131/31—2. 1230—3—3

Amortizacija.

Na prošnjo Štularja Petra, posestnika pri Sv. Lenartu št. 1, se uvaja postopanje za amortizacijo na ime njegove pokojne matere Štular Ivane glasečih se vložnih knjižic Mestne hranilnice v Kamniku:

a) št. 17352 z vlogo 13.503 Din in b) št. 17467 z vlogo 1740 Din, ki sta baje zgoreli.

Imetniki teh vložnih knjižic se pozivlja, da uveljavijo svoje pravice tekom 1 leta od dneva tega oklica, ker se bosta sicer knjižici po preteku tega roka izrekli za neveljavni.

Okrajno sodišče v Kranju, odd. I., dne 4. maja 1931.

Konkurzni razglasi

Sa 7/31—2. 1258

Poravnavni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Kemperle Pavla, neprot. trgovca v Kamniku. Poravnavni sodnik Hutter Ivan, starešina okrajnega sodišča v Kamniku. Poravnavni upravnik dr. Trampuž Franc, odvetnik v Kamniku. Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču, dne 18. junija 1931. ob desetih.

Rok za oglasitev do 13. junija 1931. pri sodišču v Kamniku.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 8. maja 1931.

Sa 10/31—1. 1271

485.

Poravnavni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini Grlica Jakoba, trgovca v Trebnjem.

Poravnavni sodnik: dr. Cvetko Franjo, sodnik okrajnega sodišča v Trebnjem.

Poravnavni upravitelj: Masnak Fran, notar v Trebnjem.

Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Trebnjem dne 22. junija 1931. ob desetih.

Terjatve je oglasiti pri okrajnem sodišču v Trebnjem do dne 15. junija 1931.

Okrajno sodišče Novo mesto, odd. II., dne 9. maja 1931.

*

Sa 12/31—5. 1278

486.

Sklep.

Dolžnika: Pušnik Lenart in Antonija, posestnika in gostilničarja v Vuzenici.

Na predlog dolžnikov s tus. sklepom opr. št. Sa 12/31—2 uvedeno poravnavno postopanje se ustavi v smislu § 56 točka 4 zakona o prisilni poravnavi izven konkurza, ker sta dolžnika pred poravnalnim narokom umaknila poravnavni predlog.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 7. maja 1931.

Razglasi raznih uradov in oblastev

1281

Razpis.

Razpisujemo nabavo 300 m³ jam. lesa, 600 m svinčenega kabla in raznega električnega materiala.

Pogoji in podatki za pogodbo na dan 21. maja 1931. se dobijo pri Direkciji drž. rudnika Zabukovca, pošta Griže pod št. 2097/21.

Direkcija državnega rudnika Zabukovca, dne 12. maja 1931.

*

Štev. 4438/II. 1254

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 1. junija 1931. ob enajstih nabavo:

900 m plinskih cevi s priborom, 90.000 kg visokovrednega portland-cementa,

2 kompl. spalne sobe, razne železnine.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 4. maja 1931.

*

1277

Razglas o licitaciji.

V uradnih prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 20, soba 200, se bo vršila dne 28. maja 1931 ob desetih javna pisarna ofertalna licitacija za dobavo raznega obvezilnega materiala.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100—dinarjev, morajo biti oddane do označene ure v vložniški Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba 205. Na zapečateni ovitek je napisati: »Ponudba za dobavo obvezilnega materiala po licitacijskem razpisu opr. št. 380/2—1931.«

Ponudbe je treba predložiti na tiskovini, ki se dobi obenem s pogoji pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba št. 233, za Din 20—. Ponudbe, ki se ne podajo na tej tiskovini, se ne morejo upoštevati.

Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, dne 8. maja 1931.

*

Opr. št. 565/10—1931—2. 1241

Razpis.

Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje na podlagi sklepa gospoda komisarja urada z dne 1. maja 1931. in v smislu določil § 11. in 42. službenega pravilnika za nameščenice Osrednjega urada za zavarovanje delavcev sledeča službena mesta:

1. eno mesto kat. A položaja VI. konceptne stroke;
2. dve mesti kat. B položaja VII. administrativne stroke;
3. tri mesta kat. C položaja VIII. pisarniške stroke;
4. eno pogodbeno mesto kat. C položaja VIII. pisarniške stroke;
5. tri mesta kat. D položaja X. služiteljske stroke;

v ambulatoriju:

6. eno mesto bolničarke kat. C položaja VII.;
7. eno mesto bolničarke kat. C položaja VIII.;
8. eno pogodbeno mesto kat. C položaja VIII. pisarniške stroke;

9. dve pogodbeni mesti bolničark kat. C položaja IX.;

10. eno pogodbeno mesto bolničarke kat. D položaja IX.;

11. vsa mesta, ki bi se izpraznila na podlagi imenovanj na gorenja razpisana mesta.

Pogoji za namestitev na razpisana mesta in pripadajoči službeni prejemki za posamezne kategorije in položaje so razvidni iz določil službenega pravilnika za nameščenice Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Razpis gorenjih mest je internega značaja in je namenjen napredovanju nameščenec urada iz nižjih v višje položaje. Na podlagi tega razpisa urad ne bo sprejel novih nameščenec in bi bila vsaka prošnja zunanjih prosilcev brezpredmetna. Na podlagi tega razpisa se ne bodo upoštevale niti prošnje dnevnika urada.

Lastnoročne spisane prošnje, opremljene s potrebnimi prilogami, je vložiti v vložniški urad do vsehlega

30. maja 1931.

do 12. ure. Kesnjeje došle in nezadostno opremljene prošnje se ne bodo upoštevale.

Okrajni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, dne 7. maja 1931.

*

Št. 444. 1263

Razpis.

Sreski cestni odbor Ljutomer razpisuje po odloku kr. banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, I. No. 2868/1 z dne 1. maja 1931, službeno mesto tajnika.

Lastnoročno pisane in s kolkom 5 Din opremljene prošnje ter s pravnimi in zadostno kolkovanimi prilogami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju ali oprostitvi vojaške službe, zdravstveno izpričevalo, pravstveno izpričevalo, potrdilo pristojnega oblastva, da ni bil prosilec obsojen zaradi kaznivga dejanja iz koristoljublja, event. službena izpričevala) je predložiti neposredno sreskemu cestnemu odboru v Ljutomeru v roku 14 dni od dne, ko je bil razpis objavljen.

Pogoj za sprejem v službo je dovršena nižja srednja ali tej enakovredna šola.

Sreski cestni odbor Ljutomer, dne 8. maja 1931.

Razne objave

1276

Vabilo

na redni občni zbor

delničarjev Prazarne in kemične tovarne, d. d. Celje, ki se vrši 29. maja 1931 ob enajstih dopoldne v prostorih Prometnega zavoda za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju računskem zaključku in bilanci za l. 1930.
2. Poročilo revizorjev o bilanci in predloženem računskem zaključku.
3. Odobritev bilance in računskega zaključka ter podelitev absolutorija upravnemu svetu.
4. Dopolnilna volitev v upravni svet v smislu § 28. družbenih pravil.
5. Volitev 2 revizorjev in 1 namestnika.
6. Slučajnosti.

§ 21 družbenih pravil: Posest 10 delnic upravičuje do enega glasu. Delničarji glasujejo na obnem zboru osebno ali po svojih pooblaščenih, najsi so ti pooblaščenici delničarji ali ne. Pooblastilo mora biti tri dni pred obnim zborom prijavljeno upravni svet. Nesamopravne in juridične osebe vrše glasovalno pravico po svojih zakonitih zastopnikih, tudi če ti zastopniki sami niso delničarji.

§ 22 družbenih pravil: Glasovalno pravico imajo oni delničarji, ki so založili vsaj šest dni pred obnim zborom svoje delnice, iz katerih izvira njih glasovalna pravica, pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo

Upravni svet.

*

1227—3—2

Likvidacija zadruga.

Mlekarska zadruga Sv. Gora-Vidrga, registrovana zadruga z o. z. v likvidaciji, razglaš v smislu sklepa obnega zbora od 27. septembra 1930, da zadruga likvidira, ter razglaš upnikom, da priglase svoje terjatve do 30. maja 1931 zgoraj imenovani zadrugi.

Knez Ivan, s. r., likvidator. Dežman Franc, s. r., likvidator.

*

1261

Objava.

Izgubil sem šolsko naznanilo, izdano od šolskega vodstva v Ribnici na Pohorju dne 31. marca 1931.

Proglajam ga za neveljavno.

Pregl Rudolf, s. r., Romšnik.

*

E. M. Remarque:

Pot nazaj

Roman

(Copyright by M. Feature Syndicate.
Ponatis, tudi v izvečku, prepovedan.)

O znotraj na ven sem se začel tresti, potem so se mi tresle tudi roke in ustnice. Zaprl sem oči. »Kako se treseš,« pravi Lujiza Wesling tiho in položi samo za trenotek enega diha svoje ustnice na moja usta. Več se nisem mogel vzdržati, od vseh strani se je vsulo name; tisto zamolčano, skrito, pretrpljeno prodira iz zemlje in hoče govoriti; krčevito me stresa in me pritiska k tlom. Pozabil sem na ženo; samo to vem: toplota, bližina. Svoj obraz sem pritiskal v gube njene obleke in jecljal brezmiselne, zmedene stavke, besede, glasove, jok brez solz, suh, dušič jok, otročji jok, strah, muka, upanje, samota, vse to je vrelo iz mene. Nikdar nisem vedel, da je bilo v meni tako; z zaprtimi očmi ležim in nočem ničesar videti, ničesar slišati ko samo daljno tolažbo teh rok na mojih laseh in pa zvok tega mirnega glasu, ki govori neprestano samo eno: »bodi tiho, — bodi tiho, ti — vse bo še boljše — saj bo postalo boljše —«

4.

Svetli krog svetiljke razsvetljuje mizo. Pred menoj leže kupi plavih zvezkov. Zraven stoji steklenica rdeče tinte. Pregledujem naloge, popravljam napake,

89

vlagam pivnike v zvezke in jih zapiram.

Potem se dvignem. Je to življenje? To enolično ravnotežje dni in ur. Kako malo izpolni pravzaprav vse to! Še vedno preostaja dovolj časa za premišljevanje. Mislim sem, da me bo enoličnost pomirila, toda dela me še bolj nemirnega. Kako dolgi so večeri tukaj!

Šel sem v hlev. Krave prskajo v temi in topotajo ob tla. Poleg njih čepe na nizkih stolčkih dekle in jih molzejo. Vsaka sedi sama zase ko v majhni sobici in stene teh sobic mečejo od obeh strani črno pisane sence na telesa živali. Majhne luči migljajo nad njimi v toplem vzduhu hleva, mleko brizglja v tankih curkih v vedra, prsa dekel pa se gugajo v tankih delovnih oblekah. Glave dvigujejo, se smejejo, sopejo in kažejo zdrave, bele zobe. Njih oči se leskečejo v temini. Po senu in po živini diši.

Nekaj časa sem stal pred vrati, potem sem se vrnil v svojo sobo. Plavi zvezki leže pod svetiljko — tako bodo vedno ležali — ali bom tudi jaz vedno tako sedel, se staral in končno umrl? Vlegel sem se v posteljo.

Počasi plava rdeči mesec čez streho skednja in meče obris okna na tla sobe, poešven četverkot s križem, ki se neprestano premika, čim višje se vzpenja. Čez eno uro se priplazi na mojo posteljo, in senčnati križ se vleže na moja prsa.

V veliki, plavo-rdeče, križasto pisani kmečki postelji ležim in ne morem zaspati. Včasih se mi zapro oči, in vršče padam v neki prostor, ki nima mej — toda v poslednjem trenutku me potegne naenkrat

nazaj v bdenje nekakšen strah in zopet prisluska-vam, kako bije cerkvena ura. Poslušam, čakam in se premetavam po postelji.

Več nisem mogel vzdržati. Vstal sem in se oblekel. Potem sem splezal skozi okno, vzel sem psa seboj in sem tekkel med vresje. Mesec je sijal, zrak je šumel, na daleč se je razprostirala ravan, katero je rezal železniški temni nasip.

Vsedel sem se pod grm brinja. Čez nekaj časa sem opazil, kako so se zasvetile signalne luči ob železniškem tiru. Nočni vlak prihaja. Tiho in kovinasto so začele brneti tračnice. Zarometi lokomotive so za-bliskali na obzorju in podili pred seboj val luči. Vlak z razsvetljenimi okni je hrumel mimo, za trenotek so oddelki vozov s svojimi kovčegi in usodami čisto blizu, potem brze naprej. Tračnice se blišče zopet v mokri svetlobi, samo iz daljave gleda strmo semkaj rdeča luč zadnjega voza vlaka, podobna žarečemu očesu.

Opazil sem, da je mesec postajal svetel in rumen. Letel sem skozi plavi somrak bregovega gozda. Deževne kaplje so mi pršele z drevesnih vej na tilnik, spodtikal sem se ob koreninah in kamenju, in svinčeno se je začelo daniti, ko sem se vrnil v svojo sobo. Luč je še gorela — obupan sem se oziral po sobi — ne, tega ne bom mogel vzdržati, moral bi biti najmanj dvajset let starejši, da bi se mogel z vsem tem zadovoljiti.

Utrujen in izmučen sem se poizkušal sleči. Ni se mi posrečilo. Še v spanju sem stiskal pesti — še ne bom popustil — še ne bom obupal.

Težave ljudskega šolstva v Rusiji

Sovjetska vlada je kmalu po nastopu svoje oblasti posvetila vso svojo pozornost ljudski izobrazbi, zlasti ljudskemu šolstvu.

Vlada je zasnovala velike in dalekosežne načrte, kako bi se dala razširiti med narodom splošna izobrazba, posebno pa še, kako bi se dala zatreti strahovita nepismenost zlasti med delavci in kmeti. Po vladnih načrtih bi bilo moralo biti nepismenosti že v par letih v celi Rusiji konec.

Vlada je vpeljala tečaje za analfabete, ustanovila je na stotine in na tisoče novih ljudskih šol, zaželjenega uspeha pa le ni dosegla. So pač na svetu stvari, ki se ne dajo izvrševati na povelje, ampak potrebujejo svoj čas.

Glavni vzrok, da je nepismenost v Rusiji še dandanes tako velika, je pomanjkanje učiteljev, potem pa pomanjkanje šolskih prostorov in pomanjkanje učbenikov. Šele potem pa, ko bo dovolj sposobnih moči na razpologo in dovolj šolskih prostorov in knjig, bo mogoče začeti z uspešno agitacijo med kmeti, naj pošiljajo svoje otroke v šolo, namesto da jih pridržujejo doma za razna mala dela.

L. 1926. je obiskovalo v Rusiji, če smemo verjeti ruski uradni statistiki, ljudsko šolo okoli 9 in pol milijona otrok. Lani je hodilo v šolo že 16 milijonov otrok. Vendar pa obstoji obvezen šolski pouk samo na papirju. Zaradi preskromnega prostora poučujejo otroke v treh »šitah«. Šola v Kuznecku ima n. pr. prostora za 800 otrok, obiskuje pa šolo vsak dan okoli 4000 otrok. Otroci iz bolj oddaljenih vasi imajo šolo od 6. do 11. dopoldne, otroci iz bližnjih vasi od poldne do petih popoldne, mestni otroci pa od petih popoldne do desetih zvečer. Otroci se uče v glavnem brati, pisati in računati. Stare ruske zgodovine se ne uče, ampak samo zgodovino revolucije in sovjetske vladavine v Rusiji. Posebno važnost polagajo ruske šole tudi na vojaško izobrazbo mladine, da spoznajo že otroci najvažnejše strani vojaškega življenja.

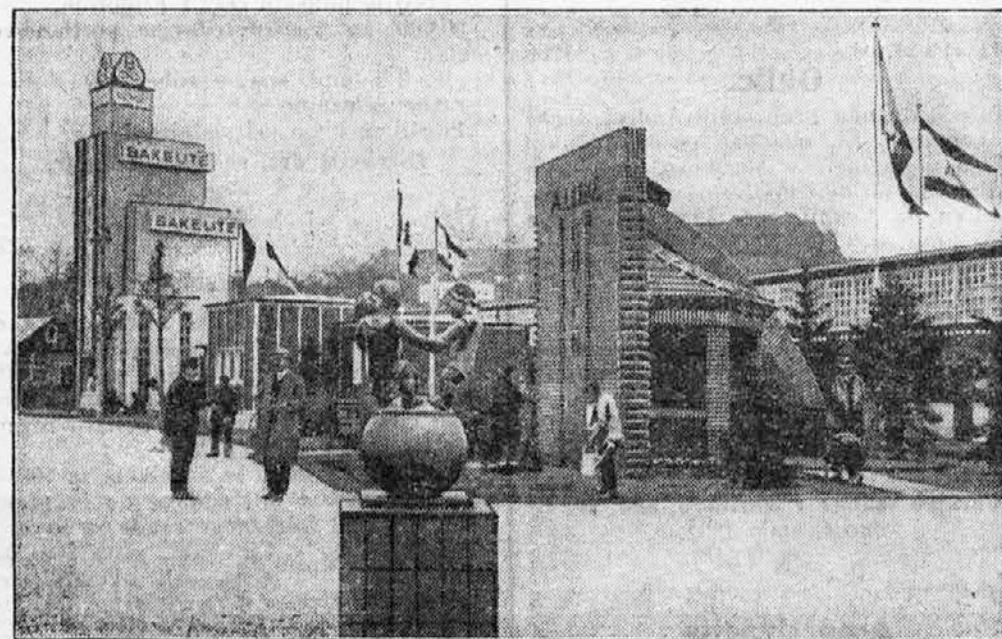
Venizelos - narodni pevec

Grki so sklenili zbrati najlepše svoje narodne pesmi za gramofonski arhiv. Med temi pesmi-cami so hoteli imeti tudi tiste, ki jih pojo pastirji na otoku Kreti. Zgodilo pa se je, da niso našli nikogar, ki bi bil znal peti tiste pesmi. Tu je prišlo na pomoč grški ministrski predsednik Venizelos, ki je rojen na otoku Kreti in je zapel prav lepo nekaj pastirskih pesmi iz svojega rodnega kraja.

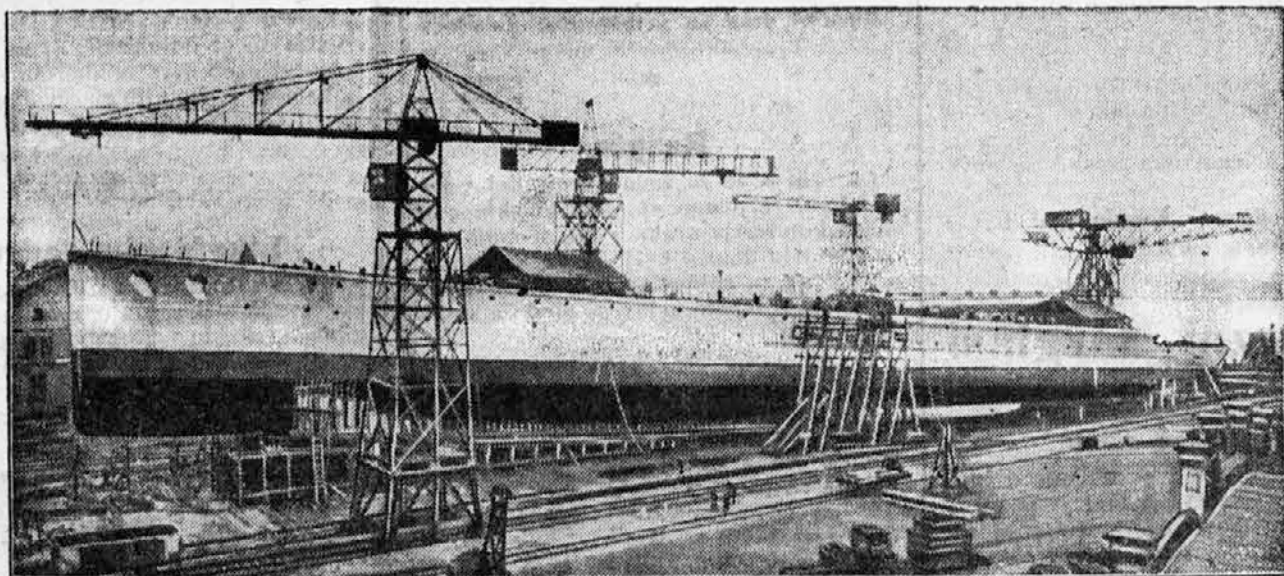
Povodenj v južni Nemčiji

Na sliki vldimo preplavljeni park zdravšča Homburg.

Nemška stavbna razstava v Berlinu

9. maja so otvorili v Berlinu nemško stavbno razstavo, ki daje pregled vsega modernega stavbarstva od največjih palač pa do skromnih delavskih hišic. Razstava bo otvorjena do dne 2. avgusta t. l.

Gradnja najmodernejših vojne ladje na svetu

V nemškem vojnem pristanišču Kielu bodo spustili 19. maja t. l. v morje najmodernejšo vojno ladjo, ki so jo zgradili Nemci po čisto novih načrtih, ki jih drže v največji tajnosti. Ladja je 10.000-tonska križarka, ker Nemčija večjih vojnih ladij po mirovni pogodbi ne sme graditi. Ladja bo krščena na ime »Deutschland«. Kljub omejenemu prostoru pa ima ladja vse najmodernejši tehnične pomočke in pridobitve, da se v vojni lahko meri tudi z največjimi in najmodernejšimi vojnimi ladjami.

Zenske kot pustolovke

Za nobeno vrsto zločinov niso ženske bolj pripravne kakor za najrazličnejše pustolovščine in znani berlinski kriminalni komisar Liebermann pravi, da imajo ženske za take zadeve poseben dar in poseben talent.

Pustolovske ženske silno dobro poznajo ljudi, s katerimi pridejo v stik. Primer: Dve prijateljici, obe pustolovki, sta stanovali v elegantnem hotelu kot »gospa« in »služabnica«. Tako sta čakali na svoje žrtve. Taka žrtev se je pojavila v osebi mladega, elegantnega moškega, čegar kovčegi so bili vsi prepleteni z imeni največjih mest na svetu in z naslovi najbolj elegantnih hotelov. »Gospa« je po kratkem ogledovanju tistih naslovov rekla: »Tega-le bom!« In res so ga vjele: Že čez dva meseca je živel možakar popolnoma ločeno od sveta v najetem stanovanju skupaj z »gospo«. In če ne bi bilo slučajno prišlo do spora med »gospo« in »služabnico« zaradi delitve bogatega plena, bi bil bedasti revež danes že popoln berač. Tako pa je prišla stvar pred policijo in konec je bilo lepih sanj in še lepših dni; denarja seveda tudi.

O neki drugi taki pustolovki pa je pripovedovala neka njena prijateljica to-le:

Včasih mi je povedala že kar naprej, da bo še danes vjela tega ali onega tujca, ki sva ga videle slučajno v kakšni kavarni. Moja prijateljica ni bila prav nič lepa, tudi oblečena ni bila kdovekako, in jaz sama ne vem, kako je začnela. Naredila ni nič, navidezno se tudi ni za nič zanimala in svoje izbrane žrtve ni pogledala, toda žrtev ji je napravila čez malo časa svoj poklon kakor na povelje!

Posebno rade si razne pustolovke pridevajo visoka imena in naslove. Je že tako, da visoki grofovski naslovi še dandanes silno vlečejo...

V splošnem pa razločujemo šest skupin pustolovk. V prvo skupino spadajo histerične ženske, ki se hočejo na vsak način uveljaviti in si zato pridevajo visoke naslove ali pa pripovedujejo, kako bogate sorodnike imajo. Na ta račun začno delati dolgove, dokler policija ne naredi konec njihovem početju. V drugo skupino spadajo pustolovke, ki so bile kdaj res bogate; ko pa obubožajo, začno slepariti na vse načine, da lahko vsaj nekaj časa še nadaljujejo svoje nekdanje več ali manj razkošno življenje. Tretja skupina: Starejše propadle ženske, ki ne najdejo več žrtve, ki bi jim prostovoljno dajale denar. Četrta skupina: Nekdanje »prijateljice« bogatih moških, ki so jih ti pustili lepega dne na cedilu. Posebno skupino tvorijo ženske, ki so že kot deklice ušle z doma ali pa iz poboljševalnice. Zadnja skupina: Razne tajnice itd. bogatih gospodov, ki so se navadile brezskrbnega življenja; ko pa je konec službe, je tudi konec denarja.

Večina pustolovk pa izhaja iz čisto poštenih, toda revnih rodbin, ki jih premami le zunanji lesk in želja po uživanju, da zabredejo na pustolovska pota.

Ščetke za čiščenje zob

Ščetka za čiščenje zob, kakor je dandanes splošno v navadi, je komaj 150 let stara iznajdba. Prej so si ljudje svoje zobe trebili in čistili kakor so vedeli in znali (navadno z dolgim nohtom), približno pred 150 leti pa je iznajdljivi Anglež W. Addis izumil ščetko. To je bilo l. 1780. Ta mož si je čistil svoje zobe navadno s špičastjo kostjo. Nekega dne pa mu je prišlo na misel, da bi bilo dobro, če bi zvrtil v kost nekaj luknjice, v luknjice pa vtaknil kravjo dlako. To je tudi izvršil in — šlo je! Nato je svoj izum vedno bolj izpopolnjeval, dokler ni ščetka dobila svoje današnje oblike. Tvrda Addis obstoji še dandanes.

Za kratek čas.

»Natakar prinesite mi steklenico šampanjca!«

»Gospod, ali naj prinesem »ekstra-dry«?

»Kaj ste gluhi? Jaz sem rekel: eno steklenico mi prinesite!«